

Jaarverslag 1998

GON
WEST-VLAANDEREN

Woord vooraf

Het bevorderen van de werkgelegenheid in de provincie is voor de GOM – West-Vlaanderen een van de hoofddoelstellingen. Om dit objectief te bereiken is de GOM op meerdere fronten werkzaam. In de werking van 1998 werd het accent op een drietal domeinen gelegd.

Bedrijfsontwikkeling aanmoedigen vraagt het tijdig ter beschikking stellen van bedrijventerreinen. In 1998 heeft de GOM – West-Vlaanderen herhaaldelijk aangedrongen om de beslissingsprocedures op dit vlak te vereenvoudigen. Ook de problematiek van de zonevreemde bedrijven kreeg extra aandacht. Daarnaast bleven de dynamisering van het netwerk van bedrijvent centra en de uitbouw van het netwerk van doorgangsgedebouwen belangrijke activiteiten. Aan de provincie verleende de GOM – West-Vlaanderen zijn medewerking in het kader van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

Werner Vens, voorzitter
GOM - West-Vlaanderen
en Norbert Vanhove,
administrateur-generaal
GOM - West-Vlaanderen

Innovatie en creativiteit: kernbegrippen voor een toekomstgerichte economie. In West-Vlaanderen zagen heel wat projecten het levenslicht of kwamen tot volle ontplooiing:

- het Innovatie- en Incubatiecentrum Kortrijk (IICK)
- het Vlaams Kunststofcentrum in Kortrijk (VKC)
- Flanders Language Valley (FLV) in Ieper
- het Dirk Frimoutcentrum in Oostende.

Samen met de Technologische Innovatiecel Vlaanderen (TIV) sensibiliseerde en ondersteunde de GOM – West-Vlaanderen KMO-bedrijven in hun innovatieproces, zowel door individuele begeleiding als door het bevorderen van technologie- en kennisoverdracht.

De milieuproblematiek raakt meer en meer bedrijven. De introductie van milieuzorgsystemen zoals EMAS en ISO 14001 bij het bedrijfsleven was een belangrijk actiepunt in 1998. Het gezamenlijk initiatief van de GOM – West-Vlaanderen met Charter 99 was opnieuw een succes en kreeg navolging in andere provincies. Het Interreg-project Milieu en KMO/MKB en het proefproject Preventiesteunpunt zijn evenveel acties die elk op hun terrein een belangrijke bijdrage leverden aan de creatie van een kwalitatieve leefomgeving.

De haven van Zeebrugge, de headquarterzone in Brugge, het bedrijventerrein Plassendale in Oostende, de containerterminalprojecten in Roeselare en Wielsbeke, de transportzones Zeebrugge en LAR: een greep uit de talrijke projecten waaraan de GOM - West-Vlaanderen haar medewerking verleende. In dit jaarverslag krijgt u een goed overzicht van de acties die de GOM – West-Vlaanderen in 1998 ondernomen heeft.

1

Ontwikkeling van de ontvangststructuur voor het bedrijfsleven

De Vlaamse regering bereidt momenteel een nieuw decreet voor "betreffende de organisatie van de ruimtelijke ordening". Dit nieuwe decreet zal de huidige stedenbouwwet van 1962 vervangen en is dus van grote betekenis voor de verdere ruimtelijke ontwikkeling van Vlaanderen.

Het nieuwe decreet is vrij ingrijpend en bevat een aantal nieuwigheden. Een zeer wezenlijke vernieuwing is dat wij voortaan drie planningsniveaus krijgen: het Vlaamse Gewest, de provincies en de gemeenten. Elk van deze niveaus moet zowel zijn eigen ruimtelijk structuurplan als ruimtelijke uitvoeringsplannen maken. Sinds 1990 neemt de GOM - West-Vlaanderen initiatieven om te komen tot herzieningen van de gewestplannen, meer bepaald rond het bestemmen van gronden voor industriële activiteiten. Aanvankelijk ging het om bijkomende regionale bedrijventerreinen; nadien werden de initiatieven verruimd met voorstellen voor bijkomende lokale bedrijventerreinen. De jongste jaren echter werd de nadruk gelegd op de problemen van zogenaamde zonevrije bedrijven die willen uitbreiden op gronden die geen industriële bestemming hebben.

In het nieuwe voorziene decreet kunnen de aanvragen tot herziening van de ruimtelijke structuurplannen enkel door de Vlaamse regering, de provincies en de gemeenten ingediend worden. De GOM - West-Vlaanderen meent hiervoor eveneens in aanmerking te komen. Rekening houdend met de opdracht van de GOM is het evenzeer aangewezen dat voor ruimtelijke uitvoeringsplannen die met bedrijventerreinen te maken hebben, advies aan de GOM zou gevraagd worden.

De GOM - West-Vlaanderen is van mening dat de vertegenwoordiging van de economische sector in de ruimtelijke adviesorganen op regionaal en provinciaal niveau ondermaats is en wil daarin de rol spelen die in haar opdrachtfunctie voorzien is.

inhoud

Ruimte om te ondernemen:
herziening gewestplannen en acties
voor zonevrije bedrijven

Bedrijventerreinen

Bedrijvencentra en doorgangsgebouwen

Begeleiding van het bedrijfsleven

Ruimte om te ondernemen: herziening gewestplannen en acties voor zonevreemde bedrijven

Sinds lang geeft de GOM - West-Vlaanderen aan onder meer het bedrijfsleven informatie en advies in verband met ruimtelijke ordening. Waar nodig wordt ook gezorgd voor begeleiding en bemiddeling. Via contacten met de Vlaamse overheid heeft de GOM ook een terugkoppelingsfunctie naar het Vlaamse niveau.

Deze activiteiten zijn sinds 1996 geofficialiseerd. In dat jaar werd immers, op vraag van de Vlaamse regering, in elke GOM een "adviesdienst voor stedenbouwkundige problematiek bij het bedrijfsleven" opgericht. In het kader van deze opdracht werden in 1998 meer dan 50 bedrijven begeleid; voor iets meer van de helft van de gevallen ging het om bedrijven die zonevreemd zijn of een zonevreemde uitbreiding wilden realiseren (zie hierna).

De hiernavolgende activiteiten kaderen mede in de werking van deze "adviesdienst": sinds 1990 neemt de GOM - West-Vlaanderen initiatieven om te komen tot herzieningen van de gewestplannen, meer bepaald rond het bestemmen van gronden voor industriële activiteiten. Aanvankelijk ging het om bijkomende regionale bedrijventerreinen; nadien werden de initiatieven verruimd met voorstellen voor bijkomende lokale bedrijventerreinen. De jongste jaren echter werd de nadruk gelegd op de problemen van bedrijven die niet gelegen zijn op gronden met een industriële bestemming (zonevreemde bedrijven) of die willen uitbreiden op gronden die geen industriële bestemming hebben (zonevreemde uitbreidingen).

In de loop van 1998 werden aldus opnieuw voorstellen ingediend tot wijziging van een aantal gewestplannen. Deze nieuwe voorstellen zijn in feite te voegen bij reeds eerder ingediende voorstellen die nog niet door de bevoegde Vlaamse overheid in behandeling genomen werden. Nadat in de voorbije jaren de aandacht vooral ging naar de gewestplannen Kortrijk en Roeselare-Tielt (waarvoor overigens in 1998 wijzigingen definitief werden vastgesteld) werden in 1998 voorstellen geformuleerd tot wijziging van de gewestplannen Oostende-Middenkust, Brugge-Oostkust en Ieper-Poperinge.

Voor het gewestplan Kortrijk werd een aanvraag ingediend die vooral te maken heeft met het hernemen van delen van een reeds eerder vastgestelde wijziging (1994); het initiatief is genomen om eventuele wettigheidsbezwaren vanwege de Raad van State te voorkomen. In verband met het gewestplan Diksmuide-Torhout heeft de GOM - West-Vlaanderen in 1998 bezwaar ingediend ten aanzien van de oppervlakte en de vorm van de uitbreiding van het regionaal bedrijventerrein te Torhout.

Het feit dat de GOM - West-Vlaanderen initiatieven neemt tot het indienen van voorstellen in verband met zonevreemde bedrijven en zonevreemde uitbreidingen heeft te maken met haar standpunt ten aanzien van het zogenaamde "Sectoraal Bijzonder Plan van Aanleg Zonevreemde Bedrijven". Om de problemen van zonevreemde bedrijven en zonevreemde uitbreidingen op te lossen, biedt de Vlaamse overheid immers sinds 1997 het instrument van het Sectoraal BPA Zonevreemde Bedrijven aan. In dat plan moet voor elk van de probleembedrijven van (eventueel een deel van) de gemeente een uitspraak over behoud en/of uitbreidingsmogelijkheden geformuleerd worden. Dit systeem is evenwel niet werkbaar omdat het te statisch en zeer tijdrovend is. Veel ervaring met het opmaken en goedkeuren van dergelijk plan is er nog niet maar men kan gerust gewagen van twee à drie jaar. Deze gang van zaken staat haaks op de dynamiek van het bedrijfsleven.

Bovendien kan het Sectoraal BPA Zonevreemde Bedrijven, volgens de huidige richtlijnen, niet gebruikt worden wanneer het gaat om bestemmingswijzigingen van meer dan 5 ha. Vandaar dat de GOM - West-Vlaanderen oplossingen aandraagt via gewestplanherzieningen. Het gaat hierbij steeds om gevallen die door de GOM, in samenspraak met de betrokken gemeentebesturen, verantwoord geacht worden. Hierbij houdt men niet enkel rekening met economische belangen maar evenzeer met elementen van ruimtelijke ordening.

De GOM - West-Vlaanderen heeft echter niet enkel voorstellen tot gewestplanwijzigingen ingediend. Daarnaast heeft zij, vanuit dezelfde bezorgdheid ook voorstellen tot wijziging van de regelgeving uitgewerkt en aan de bevoegde Vlaamse overheid overgemaakt. De voorstellen hebben te maken met een kortere procedure en met een delegatie van beslissingsbevoegdheid naar het provinciaal niveau. De achterliggende gedachte is tot een snelle en eenvoudige procedure te komen die tevens rechtszekerheid geeft.

De initiatieven rond de gewestplanwijzigingen en de voorstellen tot wijziging van de regelgeving zijn behandeld in het "redactioneel" van nummer 1/1999 van "West-Vlaanderen Werkt". De problematiek werd ook besproken op een overlegvergadering die de GOM - West-Vlaanderen in 1998 organiseerde met de West-Vlaamse parlementairen.

De GOM - West-Vlaanderen heeft in 1998 ook bijzondere aandacht besteed aan het tot stand komen van het "decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening". De Vlaamse overheid heeft in 1998 de "laatste hand" gelegd aan dit decreet. De raad van bestuur van de GOM - West-Vlaanderen heeft een aantal opmerkingen en aanbevelingen overgemaakt aan de bevoegde Vlaamse minister. Hieraan is het "redactioneel" gewijd van nummer 5/1998 van "West-Vlaanderen Werkt".

Zoals in vorige jaren was ook in 1998 de GOM - West-Vlaanderen betrokken bij de goedkeuringsprocedure van BPA's waarin gronden liggen die een industriële bestemming krijgen (onder meer Sectorale BPA's Zonevreemde Bedrijven). Het betreft het deelnemen aan de zogenaamde "plenaire vergaderingen" en het formuleren van adviezen. Deze bijdragen van de GOM - West-Vlaanderen moeten toelaten bovengemeentelijke standpunten en belangen afdoende aan bod te laten komen.

De GOM - West-Vlaanderen is, via diverse werkgroepen, betrokken bij het tot stand komen van het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan, van een aantal gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen en van de afbakening van het regionaalstedelijk gebied Kortrijk.

In verband met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen dat in 1997 door de Vlaamse regering is vastgesteld, is de GOM - West-Vlaanderen bij de bevoegde Vlaamse overheid tussengekomen om erop te wijzen dat de principes van dit plan - die op zich te ondersteunen zijn - op een flexibele wijze moeten kunnen toegepast worden en dat rekening moet gehouden worden met zeer concrete plaatselijke omstandigheden. Zoniet wordt de werkbaarheid en de geloofwaardigheid van het plan ondergraven.

Bedrijventerreinen

De systematische uitbouw van bedrijventerreinen is een wezenlijk element in de economische streekontwikkeling. Een voldoende en gediversifieerd aanbod bouwrijpe gronden moet dan ook permanent op de markt zijn. De GOM - West-Vlaanderen volgt daarom continu het aanbod van bedrijventerreinen op en beheert sinds geruime tijd een databank inzake de beschikbaarheid en de verkopen van gronden op bedrijventerreinen in West-Vlaanderen.

Sedert jaren treedt de GOM - West-Vlaanderen voor een aantal specifieke bedrijventerreinen actief op als promotor of ontwikkelaar en draagt aldus bij tot een snellere realisatie van deze projecten. Enkele voorbeelden zijn de Transportzone Zeebrugge, de LAR-Transportzone en het luchtvaartgebonden bedrijvenpark te Oostende. In 1998 ging bijzondere aandacht naar het bedrijventerrein Brabantstraat te Waregem en naar het Plassendale-project te Oostende.

Het bedrijventerrein Brabantstraat te Waregem

De opdracht die de GOM - West-Vlaanderen van de gemeente Waregem ontving om het bedrijventerrein Brabantstraat te realiseren is praktisch afgewerkt.

De realisatie liep heel wat vertraging op omdat een aantal stedenbouwkundige problemen eerst een oplossing moesten krijgen. De zone van 54 ha werd in drie fasen ontwikkeld: fasen 1 en 2 zijn afgewerkt en de beschikbare terreinen werden reeds verkocht of toegewezen. De vlugge bezetting en de grote bouwactiviteit op deze zone tonen aan dat het bouwrijp maken van dit terrein voldeed aan een dringende noodzaak.

In fase 3 moet nog een tweetal ha uitgerust worden. De onteigeningen die hier nodig zijn werden juridisch geblokkeerd. Door de GOM - West-Vlaanderen werden aan de Vlaamse regering maatregelen voorgesteld om deze situatie te deblokken. De terreinen die na onteigening zullen beschikbaar komen, werden reeds toegewezen, zodat op deze zone geen reserve meer beschikbaar is.

Het Plassendale-project

Sinds 1986 is de GOM - West-Vlaanderen zeer actief betrokken bij de ontwikkeling van de Oostendse haven. Zo ging bijzonder veel aandacht naar de ontwikkeling van het Masterplan en naar het benaastigen van de uitvoering van de noodzakelijke renovatiewerken in de haven. In het geheel van de ontwikkeling van de haven werd steeds gesteld dat de aanwezige reserve aan bedrijventerreinen in de achterhaven moet gevaloriseerd worden. Sinds twee jaar wordt er gewerkt aan de concretisering van Plassendale 1, 2 en 3. Vanaf 1999 gaat veel aandacht naar de uitbouw van de achterhaven met de uitrusting van Plassendale 1 met de bouw van een fluviaal insteeddok dat eind november 1998 werd aanbesteed. De terreinen van Plassendale 1 krijgen als logistiek park hoofdzakelijk een distributiefunctie. Voor de realisatie van Plassendale 2 en 3 is de WIER ingeschakeld.

Het Bedrijvencentrum Regio Kortrijk werd in 1983 opgericht als eerste bedrijvencentrum in Vlaanderen. Op de foto: Fernand D'Hoore, directeur van het Bedrijvencentrum.

Door de operationalisering van het Autonoom Gemeentebedrijf Haven Oostende (AGHO) in maart 1997 werd de mogelijkheid geschapen dochterbedrijven onder de vorm van naamloze vennootschappen op te richten. Het AGHO nodigde de GOM - West-Vlaanderen en de Kamer voor Handel en Nijverheid Oostende uit te participeren in de in december 1997 opgerichte nv Plassendale. Deze vennootschap heeft de ontwikkeling en de commercialisering van alle industriegronden in deze zone als doel.

Door het aanslepende gebrek aan industriegronden in andere delen van Vlaanderen, door de behoorlijke reserve aan uitrustbare terreinen waarover Oostende beschikt en door de mogelijke synergie met de bedrijven uit de chemiecluster die reeds aanwezig is, kan verwacht worden dat het Plassendale-project zeer spoedig tot resultaten leidt. Beloftevol alvast is de aankondiging van Telinfo eind januari 1999 om nog dit jaar een vestiging op Plassendale 3 te openen. Het bedrijf zal hier zijn draadloze communicatietoepassingen en internetactiviteiten onderbrengen. Met de geplande investering zijn een bedrag van 400 miljoen fr. en 100 arbeidsplaatsen gemoeid.

Bedrijvencentra en doorgangsgebouwen

Op 20 oktober 1998 werd het 15-jarig bestaan van het Bedrijvencentrum Regio Kortrijk gevierd met een academische zitting onder het voorzitterschap van de gouverneur.

Bij deze gelegenheid werd benadrukt dat de doelstellingen die aan de basis van het initiatief bedrijvencentrum liggen nog steeds actueel zijn en dat de wijzigingen in het economisch landschap om nieuwe aandachtspunten bij de concrete uitwerking vragen. Een panelgesprek bracht de concrete ervaringen naar voren van bedrijven die in het bedrijvencentrum startten.

De bedrijvencentra te Brugge, Ieper, Oostende, Roeselare, Veurne en Waregem vervulden verder hun rol als begeleider van nieuwe ondernemingsprojecten.

De wijze van aanpak binnen het kader van het basisconcept blijft een permanente opdracht van elke directie en raad van bestuur met een coördinatie op provinciaal vlak door de GOM - West-Vlaanderen.

Door het besluit van de Vlaamse regering van 16 juni 1998 dat een belangrijke financiële tussenkomst voorziet voor aanpassings- en vernieuwingsinvesteringen kreeg het project bedrijvent centrum de nodige zuurstof om tijdig op veranderingseisen in te spelen.

Op 31 december 1998 waren 95 bedrijven gehuisvest in de West-Vlaamse bedrijvent centra. Daarvan waren 84 bedrijven van binnenlandse en 11 van buitenlandse oorsprong. De globale tewerkstelling bij deze 95 bedrijven bedroeg 340 personen. Reeds 280 bedrijven hebben deze bedrijvent centra verlaten en de tewerkstelling in deze bedrijven liep op tot meer dan 2.200 personen. In het totaal hebben reeds 375 bedrijven van het begeleidingsinstrument bedrijvent centrum gebruikgemaakt en de totale rechtstreekse tewerkstellingscreatie, de staf van de bedrijvent centra inbegrepen, bedraagt meer dan 2.500 personen. De gemiddelde bezettingsgraad van de bedrijvent centra in 1998 bedroeg 80 % voor de kantoorruimten en 75 % voor de productieruimten; de verblijfsperiode per bedrijf bedroeg 30 maanden.

Bij de financiering van de centra werd 72 miljoen fr. aangebracht door de industriële sector, 46 miljoen fr. door de financiële sector en 30 miljoen fr. door de overheid.

Het ambachtelijk doorgangsgebouw te Wingene, een initiatief van de GOM - West-Vlaanderen, de gemeente Wingene en de cv Belgomilk, werd in 1998 afgewerkt en huisvest reeds enkele projecten. In 1999 wordt de ontsluiting van het omliggend bedrijventerrein afgewerkt en wordt het doorgangsgebouw volledig operationeel.

De doorgangsgebouwen te Brugge, Diksmuide, Ieper, Kortrijk, Oostende en Poperinge kenden verder een positieve evolutie. In 1999 wordt de voorbereiding aangevat van de omvorming van het doorgangsgebouw te Brugge tot een polyvalent gebouw voor meerdere projecten.

Begeleiding van het bedrijfsleven

Buitenlandse investeringen

Diversificatie van het bedrijvenpatroon biedt aan de provincie ruimere perspectieven voor de realisatie van een optimale tewerkstelling. Het promoten van West-Vlaanderen als potentiële locatie voor investeringen uit het buitenland blijft daarbij noodzakelijk.

In 1998 vertaalde deze doelstelling van de GOM - West-Vlaanderen zich in de volgende promotieactiviteiten :

- investeringsseminaries in Oslo (Noorwegen) en Malmö (Zweden);
- als thema voor de seminaries werd gekozen voor "Europe after the Euro: how to tackle the new market opportunities";
- promotie van de luchthaven Oostende en het aangrenzend luchtvaartgebonden bedrijventerrein; de publicatie van een aantrekkelijke promotiebrochure en de deelname met een eigen stand aan de internationale luchtvrachtbeurs TIACA in Parijs;
- promotie van West-Vlaanderen tijdens het studiebezoek aan de provincie van een uitgebreide delegatie ambassadeurs in het kader van 10 jaar De Warande;

De GOM - West-Vlaanderen organiseerde de deelname van de Oostendse luchthaven aan de internationale luchtvaartbeurs te Parijs.

Ruime belangstelling voor onze provincie als investeringslocatie tijdens de informatiedag 'West-Flanders: new trumps for hightech and distribution.'

- begeleiding van een groep Japanse journalisten op permissie door West-Vlaanderen;
- voorstelling van West-Vlaanderen tijdens de informatiedag voor consultants van buitenlandse investeerders en commerciële attachés van buitenlandse ambassades. De infodag stond in het teken van de twee speerpuntsectoren in het prospectiebeleid van de GOM - West-Vlaanderen: hightech en distributie;
- prospectiemissie in Sydney (Australië) en Auckland (Nieuw-Zeeland). Als thema voor deze missie werd gekozen voor "Paving the way to Europe".

Sinds mei 1998 beschikt de GOM - West-Vlaanderen eveneens over een nieuwe gids om buitenlandse investeerders te begeleiden in hun zoektocht naar een geschikte locatie in de provincie. Deze "West Flanders Investment Guide" is opgebouwd rond vier elementen die West-Vlaanderen als troeven naar voren kan schuiven:

- een centrale ligging in Europa;
- gedreven, goed opgeleide meertalige werkrachten;
- een dynamische ondernemingscultuur;
- een aangename leefomgeving.

Prospectie in Australië en Nieuw-Zeeland. Van links naar rechts: S. Fisher, honorary consul of Belgium in Auckland, P. Vandervoerde, ambassadeur van België in Nieuw-Zeeland, B. De Smit, directeur van het Flanders Investment Office voor Asia Pacific, T.A. Woodhouse, senior partner Baker & Mc. Kenzie, J. Callens, adjunct-directeur-generaal GOM - West-Vlaanderen, M. Jacobs, directeur-investeringen GOM Limburg, M. Olbrechts, partner Ernst & Young Belgium.

Deze gids werd onder meer verstuurd naar Belgische ambassades in het buitenland, buitenlandse ambassades in België, project- en developmentverantwoordelijken van de Dienst Investeren in Vlaanderen en Vlaamse economische vertegenwoordigers in het buitenland.

Daarnaast werkt de GOM - West-Vlaanderen mee aan het permanent informeren van geïnteresseerde investeerders over Vlaanderen via Flanders Business Newsletter, een trimesteriële nieuwsbrief van de Vlaamse GOM's in samenwerking met de Dienst Investeren in Vlaanderen. Het in het voorjaar gepubliceerde nummer 57 belichtte de Vlaamse toeleveringsmogelijkheden in de automobielsector. In het zomernummer werd een overzicht verzorgd over de aantrekkelijke fiscale statuten voor coördinatie-, distributie- en dienstencentra.

De najaarseditie stond in het teken van de call centers en de troeven die Vlaanderen in dit verband kan uitspelen. Het winternummer tenslotte behandelde de verstreckende gevolgen van de introductie van de Euro. Elk nummer werd afgesloten met een uitgebreide rubriek bedrijfsnieuws en een overzicht van nieuwe buitenlandse projecten die onlangs operationeel werden. Dankzij de aantrekkelijke lay-out en het gebruik van kleurenfoto's oogt Flanders Business Newsletter voortaan nog professioneler.

Om de vestiging van nieuwe distributieactiviteiten te bevorderen, sloegen de Maatschappij van de Brugse Zeevaartinrichtingen (MBZ) en de GOM - West-Vlaanderen reeds in 1997 de handen in elkaar.

Deze "distributiewerkgroep" komt driemaandelijks samen en coördineert de inspanningen rond potentiële buitenlandse investeringen met betrekking tot distributie.

Verder werkt de GOM - West-Vlaanderen traditioneel nauw samen met de Dienst Investeren in Vlaanderen (FFIO), haar buitenlandse prospectoren en de Belgische diplomatieke vertegenwoordigers in het buitenland.

In 1998 werd een tachtigtal dossiers met concrete investeringsinteresse behandeld. Dit resulteerde in 21 uitgewerkte projecten. Acht projecten situeerden zich in de sector distributie, drie in de IT-sector, drie in de chemie, twee in de toelevering naar de auto-industrie en een vijftal projecten hadden een specifieke activiteit. Zes projecten kwamen uit Amerika, vier uit het Verre Oosten en elf uit Europa.

Bij de gerealiseerde projecten in de provincie trekken vooral de volgende investeringen de aandacht:

- Stora, Bridgestone, World Port Services en United Molasses in Zeebrugge;
- Aero Groundservices, Vardon Attractions, J.M. Huber in Oostende;
- Netagco, VDL Groep, Brant Beheer en Compass Partners International in Roeselare;
- SPH Europe in Deerlijk-Waregem;
- AssiDomän in Poperinge.

De GOM - West-Vlaanderen is eveneens actief in de vzw Flanders Language Valley die te Ieper de prospectie en promotie van het nieuwe bedrijventerrein voor hoogtechnologische activiteiten wil uitbouwen in samenwerking met Lernout en Hauspie Speech Products. Niet minder dan 15 nieuwe bedrijven uit de sector van "speech and language technology" met high-technamen als Amteva, Shonut, Telekol, Mindmaker, Hogadata, BCB Voice, EHQ, Sequoia, Smartmove ... maakten in 1998 intenties bekend om activiteiten op te starten in Flanders Language Valley. Algemeen wordt verwacht dat ook in 1999 een aanzienlijk aantal nieuwe projecten in Ieper zal neerstrijken.

Naast deze nieuwe beloftevolle buitenlandse initiatieven in de provincie, past het ongetwijfeld het vijftwintigjarig bestaan van Daikin Europe en van Vesuvius Belgium te Oostende en de dertigste verjaardag van Spicer Clark-Hurth te Brugge te vermelden.

Drie succesrijke industriële bedrijven die samen meer dan 1.800 personen tewerkstellen.

Algemeen dienstbetoon aan ondernemingen

Advies en informatie aan het bedrijfsleven

Naar het West-Vlaams bedrijfsleven toe verstrekte de GOM - West-Vlaanderen advies en informatie op verschillende domeinen.

Inzake overheidssteun betrof het advies en informatie omtrent investerings- en milieusteun, tewerkstellingsmaatregelen, exportsubsidies en tussenkomsten voor innovatie en technologisch onderzoek. In de loop van 1998 werd een aantal nieuwe steunmaatregelen van toepassing, onder meer de VLAMINOV. Enkele andere reglementeringen, zoals de expansiesteun, werden gewijzigd. Belangrijk voor starters was het in werking treden begin 1998 van de programmawet voor het zelfstandig ondernemen.

De GOM - West-Vlaanderen verleende ook bijstand bij specifieke problemen van bedrijven zoals herlokalisatie en nieuwe vestigingsplaats. Gegevens over industrieterreinen en beschikbare bedrijfsgebouwen werden overgemaakt.

Een aantal ondernemingen werd ingelicht over financieringsmogelijkheden via participatiemaatschappijen. Sinds begin 1991 beheert de GOM - West-Vlaanderen het Kapitaalfonds Westhoek in opdracht van de EU.

Dit fonds neemt een deel van het risicokapitaal dat door de participatiemaatschappijen in KMO's in de Westhoek wordt geïnvesteerd, voor zijn rekening. In de loop van 1998 heeft het fonds in twee bedrijven een financiële inbreng gerealiseerd via participatiemaatschappijen.

In totaal gaat het om een bedrag van 4.400.000 fr.

De GOM - West-Vlaanderen verspreidde vijf GOM-info's:

1. milieukalender voor bedrijven;
2. West-Vlaanderen zonder grenzen (Interreg II-programma's);
3. promotie van de Vlaamse toeleveringsbedrijven;
4. Wat kan de GOM - West-Vlaanderen voor u doen op het vlak van innovatie en technologiebegeleiding ?
5. steunmaatregelen voor energiebesparende investeringen.

Het Euro Info Center (EIC)

Enkele jaren geleden werd op initiatief van de Europese Commissie een netwerk van Europese informatiecentra ten behoeve van het bedrijfsleven opgestart. De bedoeling was de bedrijven en vooral dan de KMO's in Europa te informeren over reglementen, subsidies en initiatieven van de Europese Unie die betrekking hebben op het bedrijfsleven. De Vlaamse GOM's werden zo door de Europese Commissie erkend als Euro Info Center (EIC). In concreto organiseerden de Vlaamse GOM's een netwerk waarbij de GOM - Oost-Vlaanderen fungeert als centraal kantoor en de overige GOM's als antenne.

In 1998 ging de aandacht van de GOM - West-Vlaanderen, als EIC-antenne vooral naar de invoering van de Euro en naar de problematiek van de CE-markering. Samen met de Nationale Bank van België, zetel Brugge en Kortrijk, werden op 26 november te Kortrijk en op 2 december te Brugge infosessies georganiseerd rond de invoering van de Euro. Aan de hand van de ervaring, opgedaan door de onderneming Corona-Lotus te Lembeke, werd de invoering van de Euro voor een bedrijf op een grondige en erg praktische manier uiteengezet. Aan beide sessies samen namen ongeveer 180 bedrijfsleiders, KMO-kaderleden en accountants deel. De problematiek omtrent de CE-markering vormt een veel omvattend onderwerp waaraan het EIC van de Vlaamse GOM's een aantal infosessies wijdt die trouwens over meer dan één jaar gespreid zijn. Zo kwam op 27 oktober de CE-markering voor machines in het algemeen aan bod en op 16 december de CE-markering voor drukapparatuur en arbeidsmiddelen. Op beide sessies samen waren zo'n 60 bedrijven aanwezig.

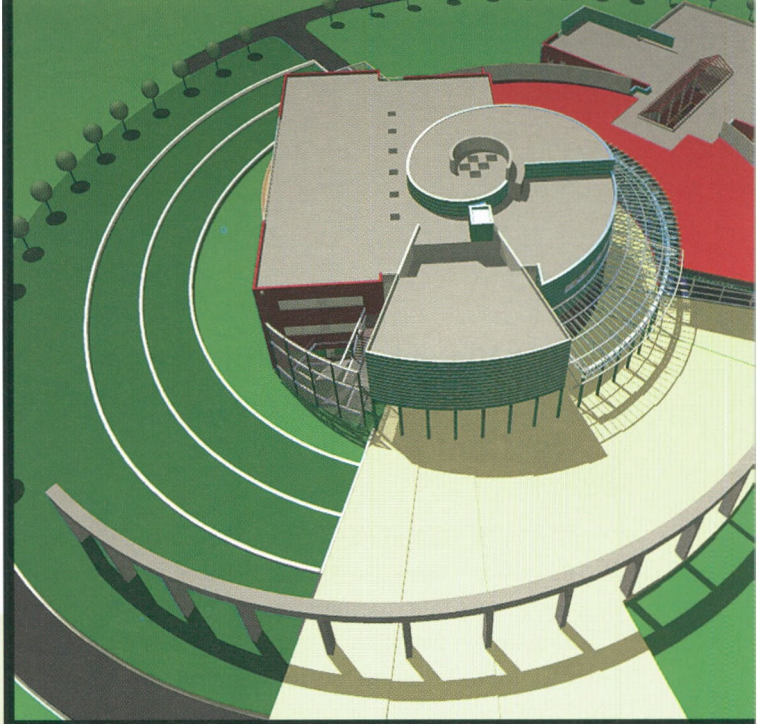
Infosessies voor ondernemingen

Naast de infosessies specifiek rond milieuzorg en milieureglementering, organiseerde de GOM - West-Vlaanderen in samenwerking met andere instanties infosessies rond de volgende thema's:

- overheidssteun aan het bedrijfsleven;
- het HOBU-fonds voor technologisch onderzoek (Hoger Onderwijs Buiten de Universiteit);
- de dienstverlening van het Vlaams Kunststofcentrum (VKC);
- lasertoepassingen in de industrie;
- de richtlijn inzake CE-markering voor machines;
- de invoering van de Euro in de praktijk.

2

Ondersteuning van de innovatie-inspanningen van de bedrijven

De nv Innovatie- en Incubatiecentrum Kortrijk steunt op een intense samenwerking tussen de privé-nijverheid en de GOM - West-Vlaanderen. Zij heeft als doel de faciliteiten van een bedrijventrum aan een aantal hoogtechnologische projecten aan te bieden. Naast het ter beschikking stellen van aangepaste ruimten aan interessante voorwaarden, wordt er ook een secretariaatsservice aangeboden evenals managementbegeleiding bij de overgang van onderzoek naar een commercieel verkoopbaar product.

Een eerste project dat besliste zich in het IICK te vestigen is de erkende cluster "Vlaams centrum voor Kunststofverwerking" (VKC). Voor dit project werkte de GOM - West-Vlaanderen samen met het Vlaams Kunststofcentrum het concept uit. Het Centrum zal gesitueerd zijn op een perceel grond van de KULAK naast het Researchpark te Kortrijk.

Door de implementatie van deze projecten rekent de GOM - West-Vlaanderen erop bij te dragen tot de verhoging van het innovatieprofiel in de regio. Tot de andere acties die op dit vlak worden ondernomen, behoren de creatie van specifieke opleidingen voor werknemers en werkzoekenden, de uitbouw van kenniscentra en van uitnodigende infrastructuur voor technologisch innoverende activiteiten.

inhoud

Het Vlaams Kunststofcentrum
en het Innovatie- en Incubatiecentrum
Kortrijk

Clustervorming in andere sectoren

Flanders Language Valley

Begeleiding
van de technologische innovatie

Het Vlaams Kunststofcentrum en het Innovatie- en Incubatiecentrum Kortrijk

Op initiatief van de GOM - West-Vlaanderen werd in 1997 de nv Innovatie- en Incubatiecentrum Kortrijk opgericht met als partners naast de GOM - West-Vlaanderen, de nv ASLK, Barco nv, Bekaert nv, Electrabel nv, Koramic nv en de nv Vandemoortele. Bij de oprichting werd door de partners 60 miljoen fr. bijeengebracht. Het project steunt op een intense samenwerking tussen de privé-nijverheid en de overheid en heeft als doel de faciliteiten van een bedrijventrum aan een aantal hoogtechnologische projecten aan te bieden. Naast het ter beschikking stellen van aangepaste ruimten aan interessante voorwaarden, wordt er ook een secretariaatsservice aangeboden evenals managementbegeleiding bij de overgang van onderzoek naar een commercieel verkoopbaar product.

Omwille van een aantal juridische problemen met de omwonenden ging de geplande start van de infrastructuur in 1998 niet door. Het is nog steeds de bedoeling om het gebouw te realiseren op de grond die door de KULAK in erfpacht wordt gegeven aan de nv IICK en de synergie die tussen het IICK en de KULAK aanwezig is, ten volle te laten ontwikkelen.

Een eerste project dat besliste zich in het IICK te vestigen is de erkende cluster "Vlaams centrum voor Kunststofverwerking" (VKC). Voor dit project heeft de GOM - West-Vlaanderen als bouwheer - namens de Vlaamse overheid - het volledige concept uitgewerkt samen met de architect en het Vlaams Kunststofcentrum. Het Centrum zal gesitueerd zijn op een perceel grond van de KULAK naast het Researchpark te Kortrijk.

Clustervorming in andere sectoren

Het clusterbeleid dat door de Vlaamse overheid werd gelanceerd eind 1994 heeft reeds heel wat weerklank bij de industrie gevonden. Het clusterbeleid beoogt het opzetten van economische netwerken van aanverwante bedrijven. Hiermee wenst de Vlaamse overheid impulsen te geven aan het bedrijfsleven om samen te werken in een economisch netwerk of "cluster". De bedoeling van een economisch netwerk is om zowel het technologisch niveau als het opleidingsniveau te verhogen. De uiteindelijke doelstelling is het

bedrijfsleven slagvaardiger te maken en de concurrentiepositie van de Vlaamse bedrijven ten opzichte van het buitenland te verhogen.

In afwachting van het Innovatiedecreet van de Vlaamse overheid werden in 1998 geen nieuwe clusters erkend. Enkel bestaande clusters konden het convenant met één jaar verlengen.

In 1998 werd door de GOM - West-Vlaanderen actief samengewerkt met het bedrijfsleven om de cluster Aluminium te realiseren. De vzw werd op 19 oktober 1998 opgericht. In afwachting van het Innovatiedecreet zal de vzw zich op een aantal taken toeleggen die de bekendmaking en de mogelijke dienstverlening naar de aluminiumbedrijven zal bevorderen.

CEPRO, het Centrum voor Productontwikkeling, van zijn kant kende in 1998 dankzij de toetreding van Febeltex, de werkgeversorganisatie van de textielsector en de aanstelling van een nieuwe directeur, een sterk elan. Als prioriteit werd vastgelegd volgende doelstellingen te realiseren: een informatie- en promotiecentrum zijn voor integrale productontwikkeling in de sector interieur en woning; activiteiten ontwikkelen om netwerken tussen alle betrokken partijen (bedrijfs wereld, ontwerpers, overheid, onderwijs, onderzoeksinstellingen) te bevorderen.

Naast een tentoonstelling in het Vlaamse Parlement van de werken van laatstejaarsstudenten industrieel ontwerp, werd ook veel aandacht besteed aan de vormgeving van een postgraduaat integrale productontwikkeling en de voorbereiding van het project "design en businessweek" waar de concrete meerwaarde voor het bedrijfsleven van design en productontwikkeling in de verf zal worden gezet.

Flanders Language Valley

Het project "Flanders Language Valley" (FLV) is gegroeid uit de vestiging van Lernout & Hauspie Speech Products te Ieper. Het doel van FLV is projecten te steunen die gebruikmaken van de "speech technology" in de commerciële sfeer en zich te Ieper willen vestigen. Een bijzonder aspect in de ontwikkeling van dit project is de opleiding van personeel voor deze nieuwe sector. Daarom is de GOM - West-Vlaanderen mede-initiatiefnemer voor de oprichting van de vzw Flanders Language Valley-Education. Deze vzw heeft als doel opleidingsmogelijkheden voor deze specifieke sector te Ieper tot stand te brengen. De leden van deze vzw zijn

naast de stichting FLV en de GOM - West-Vlaanderen, een aantal West-Vlaamse onderwijs- en vormingsinstellingen. De eigenlijke oprichting van de vzw FLV-Education is voorzien begin 1999.

Begeleiding van de technologische innovatie

Aan verschillende West-Vlaamse KMO-bedrijven werd informatie verschaft over de steunmogelijkheden van het Vlaams Instituut voor de bevordering van het Wetenschappelijk-Technologisch onderzoek in de industrie (IWT). De bedrijven werden uitvoerig ingelicht over de twee types van aanvraagdossiers die kunnen ingediend worden bij het IWT, namelijk de KMO-haikbaarheidsstudies en de KMO-innovatieprojecten. Bij een aantal van deze bedrijven werd een actieve begeleiding gegeven bij het evalueren, het omschrijven, het opmaken en het indienen van het aanvraagdossier.

Dit jaar werd vanuit de GOM - West-Vlaanderen tweemaal een voorlichtingsavond over het HOBV (Hoger Onderwijs Buiten de Universiteit)-fonds ingericht voor bedrijven samen met de drie hogescholen van West-Vlaanderen. Dit fonds werd door de Vlaamse overheid in het leven geroepen om toegepast onderzoek en technologiediffusie bij de KMO-bedrijven te verhogen door projecten in de schoot van de hogescholen te subsidiëren. Er moeten minstens drie verschillende bedrijven aan een project meewerken, waarbij de verworven kennis uit het project voor alle partijen nuttig moet zijn. De West-Vlaamse hogescholen haalden in de eerste ronde voor indiening van projecten 4 op de 20 goedgekeurde projecten in Vlaanderen binnen. In de tweede ronde van indiening was dit gestegen tot 6 op een totaal van 20 projecten. Een goede interactie, afstemming en inbreng van de bedrijven in de projecten zijn van groot belang.

1998 was het eerste volledig operationeel jaar van het IWT-KMO-netwerk. Dit netwerk werd in 1997 in de schoot van de KMO-stuurgroep van het IWT, waarvan de GOM - West-Vlaanderen een actief lid is, opgestart. Dit netwerk bestaat uit een intranet (privé-netwerk) op het internet waarop een aantal intermediaire organisaties zijn aangesloten. Het netwerk staat ten dienste van de aangesloten leden om vragen van KMO-bedrijven - die niet direct op te lossen zijn - in te brengen. De leden van het KMO-netwerk kunnen op de ingebrachte vraag mogelijke oplossingsstrategieën inbrengen. Deze worden aan de desbetreffende KMO bezorgd die dan de

nodige contacten legt om tot de uiteindelijke oplossing van zijn probleem te komen. De GOM - West-Vlaanderen heeft een vijftal vragen in het netwerk gestopt waarbij de antwoorden relevant waren voor het oplossen van het gestelde probleem van het bedrijf.

De GOM - West-Vlaanderen neemt reeds drie jaar actief deel aan de adviesraad "Research" van Charter 99. In deze werkgroep zijn grote bedrijven en KMO-bedrijven vertegenwoordigd. De bedoeling van de adviesraad "Research" is om het innovatiegebeuren in de regio te stimuleren en te versterken via het formuleren van mogelijke acties en ideeën naar de bestaande organisaties. Dit jaar werd gestart met de voorbereiding om een Charter voor Innovatie op te stellen en de manier van aanpak te ontwikkelen. Dit is het vervolg op het initiatief "Innovatiemarkt" op de Bedrijvencontactdagen in de Hallen van Kortrijk in 1997.

TIV

In 1998 werd het actief promoten van technologie-transfer via het rondsturen van technologietransfervoorstellen verdergezet. Maandelijks bezorgde de TIV een 10-tal wereldwijd gescreende interessante technologievoorstellen aan de GOM - West-Vlaanderen. Deze technologievoorstellen werden door de GOM - West-Vlaanderen naar potentieel geïnteresseerde bedrijven verstuurd. De bedrijven konden op deze voorstellen reageren en bijkomende informatie opvragen aan de TIV. Het doel is de West-Vlaamse bedrijven kennis te laten maken met buitenlandse technologieën en indien voor hen relevant de mogelijkheid te bieden om deze technologieën via licenties of andere manieren van technologietransfer in te kopen.

De GOM - West-Vlaanderen heeft samen met de TIV een 35-tal bedrijven bezocht. Er werd in eerste instantie een analyse van het innovatiebeleid uitgevoerd. Tijdens deze analyse werd met de bedrijfsleider over innovatiemanagement, -strategie en de reële mogelijkheden van het bedrijf inzake innovatie gesproken. Op deze manier sensibiliseert de TIV samen met de GOM - West-Vlaanderen de KMO-bedrijven in hun innovatiebeleid.

De TIV helpt de bedrijven bij hun zoektocht naar nieuwe producten en/of productieprocessen. De begeleiding van het innovatie- en diversificatieproces gebeurt op verscheidene vlakken en op maat van het bedrijf. De dienstverlening is telkens op maat van de specifieke noden van het bedrijf samengesteld.

Stand FAB op de biotechnologiebeurs Life Science Applications te Gent.

In 1998 werd de TIV opnieuw door de GOM - West-Vlaanderen ingeschakeld bij de tweede fase van het Interreg II-project Euregio Scheldemond "Stimulering Innovatie en Technologiesamenwerking bij MKB/KMO". In de tweede fase - die gestart is op 1 september 1998 - werden reeds acht nieuwe bedrijven in West-Vlaanderen geaudit. In totaal voerde de TIV 24 betaalde opdrachten uit, geënt op de specifieke behoeften en mogelijkheden van de respectievelijke bedrijven.

Biotechnologie

Forum for Applied Biotechnology

In samenwerking met de Faculteit Landbouwkunde en Toegepaste Biologische Wetenschappen van de Gentse Universiteit werd op 24 en 25 september 1998 in het Provinciaal Hof te Brugge het twaalfde "Forum for Applied Biotechnology" georganiseerd.

Ook bij de twaalfde editie werd de klemtoon gelegd op het creëren van een internationaal platform waar wetenschappers, beleidsmensen en industriële elkaar ontmoeten om de nieuwe evoluties in dit onderzoeksdomein en de potentiële toepassingsmogelijkheden ervoor te evalueren. Lezingen en posters hebben daarbij betrekking op research, ontwikkeling en productieaspecten van de biotechnologie en ook op economische, juridische en ethische aspecten van de biotechnologie en zijn toepassingen. 275 deelnemers uit een 20-tal landen werden geregistreerd. De hoofdt topics van dit forum waren milieubiotechnologie, monitoring, modellering en controle van biotechnologische processen, voedingsbiotechnologie, dierlijke celculturen, industriële biotechnologie, biocatalyse en plantenbiotechnologie met het accent op bestrijding van plantenziekten. De wetenschappelijke tentoonstelling bood plaats aan 11 bedrijven die er hun dienstverlening en nieuw ontwikkelde apparatuur en producten voorstelden. Tijdens het forum werden drie onderzoekers gehonoreerd met de FAB-Yakult Award. Hiermee werden ze bekroond voor de wetenschappelijke waarde, het innovatieve en de presentatie van hun poster.

Biotechnologiebeurs "Life Science Applications"

Van 26 tot 29 april 1998 werd in Flanders Expo te Gent voor het eerst de biotechnologiebeurs Life Science Applications georganiseerd. De Milieufdeling van de GOM werd door de beursorganisatoren benaderd om samen met het organisatiecomité van het FAB medewerking te verlenen aan de uitbouw van het seminarieprogramma dat parallel met de beurs georganiseerd wordt.

Na overleg werd besloten om de KMO-Biotechnologieinfodagen, die normaal als satelliet aan het FAB doorgaan, thans te integreren in het seminarieprogramma van deze beurs gezien de grotere uitstraling ervan naar het bedrijfsleven. Het FAB-organisatiecomité engageerde zich daarbij om drie seminarienamiddagen in te richten rond de respectievelijke thema's: "Toepassing van nieuwe meettechnieken in afvalwaterzuivering en van waterrecyclage ter verlaging van de heffingen", "Microbiële productie en toepassingen van fijnchemicaliën en enzymen" en "Moleculaire methoden bij de kwaliteitscontrole in voedings- en veevoederindustrie". Gemiddeld namen aan deze voordrachten een tachtigtal personen deel. Op de beurs zelf nam het FAB-organisatiecomité een stand in waarop promotie werd gemaakt voor het FAB.

Andere acties

- De biotech-mailinglist met bedrijven en researchinstellingen uit zowel binnen- als buitenland werd verder geactualiseerd en uitgebreid. Het bestand omvat thans een 5.300 adressen.
- Enkele bedrijven werden geïnformeerd over de voorwaarden en mogelijkheden voor deelname aan biotechnologische onderzoeksprogramma's, terwijl ook informatie werd verstrekt over samenwerkingsmogelijkheden met potentieel in aanmerking komende partners.

Informatie- en adviesverstrekking over rationeel energiegebruik

De vijf Vlaamse GOM's blijven actief op het vlak van het verlenen van REG - advies aan KMO's. Reeds sinds 1991 neemt de GOM - West-Vlaanderen deze opdrachtfunctie ononderbroken waar en bouwde aldus heel wat ervaring op in het energiedomein.

De opdracht bestaat erin KMO's informatie te verstrekken, advies te verlenen en hen te begeleiden op het vlak van rationeel energiegebruik (REG). In 1998 deden meer dan 30 Vlaamse bedrijven een beroep op het energiedadvies van de GOM - West-Vlaanderen.

Aan de hand van een eenvoudige energieaudit wijst men de bedrijven op een aantal aspecten voor een beter energierendement van de verlichting, de verwarming en de productieprocessen. Ook de hernieuwbare energiebronnen zoals biomassa, zonne- en windenergie komen aan bod. Voor de concrete uitwerking verwijst de GOM - West-Vlaanderen de bedrijven door naar energiestudiebureaus, energiedistributiemaatschappijen, leveranciers en installateurs van energietechnologie.

Aanvullend werden de financiële steunmaatregelen voor REG - investeringen aan het bedrijfsleven toegelicht. De steunmaatregelen hebben betrekking op de Vlaamse expansiewetgeving (Ecologiecriterium), de verhoogde fiscale aftrek, Vlaamse energiedemonstratieprojecten en de REG-premies van de elektriciteits- en aardgassector.

In 1998 ging veel aandacht naar het begeleiden van een drietal bedrijven in het kader van een energiedemonstratieproject. Het betreft de energiedemonstratieprojecten 'Thermische energierecuperatie via een zonnedaksysteem voor het drogen van zaden en granen' van Dumon Agro te Brugge, 'Energiezuinige stookplaats met geïntegreerde zonneboiler voor de bereiding van warm sanitair water' van rusthuis De Nieuwe Lente te Heule en 'Directe energierecuperatie door middel van een dompelbrander voor het opwarmen van afvalwater van een aërobe waterzuivering met het vrijgekomen biogas' van D'Arta te Ardoeie. Deze drie energiedemonstratieprojecten leveren gezamenlijk jaarlijks een energiebesparing op van 450.000 m³ aardgas en reduceren jaarlijks de CO₂-uitstoot met 950 ton.

Link: de peterschapsformule van de GOM - West-Vlaanderen

Ervaringsuitwisseling stimuleren tussen grotere bedrijven en regionale KMO's maakt voor de GOM - West-Vlaanderen deel uit van een streekontwikkeling uitgaande van de eigen intrinsieke kracht van de provincie. Reeds in 1991 werd gestart met een initiatief waarbij gespecialiseerde kaderleden van grotere, internationaalgerichte West-Vlaamse bedrijven praktische know-how en ervaring uitwisselden met KMO-bedrijfsleiders. Deze formule, reeds verschillende jaren uitgetest en op punt gesteld, vormt de basis van het vernieuwde programma LINK.

Het bijzondere van dit initiatief is de praktische aanpak : theoretische uiteenzettingen worden er niet gegeven, maar op basis van praktijkervaring en volgens een vooraf bepaald programma wordt er gediscussieerd, vragen gesteld en ideeën weergegeven. De deelnemers worden hierbij ingedeeld in kleine heterogene groepen van zes à tien personen. Elke groep bestaat uit bedrijfs-

leiders en kaderleden van KMO's en een advies- en begeleidingsgroep van experts van grote ondernemingen. Een ervaren bedrijfsleider treedt op als moderator en coördinator. De formule bestaat uit vier deelprogramma's: LINK Technologie (het vroegere Technisch Management Ondersteuning), LINK Export, LINK Milieu en LINK Financiën. In 1998 wisselden op die manier 52 West-Vlaamse KMO 's ervaringen uit met een twintigtal deskundigen uit grote ondernemingen.

Exportpromotie

Specifiek ten behoeve van KMO's organiseert de GOM - West-Vlaanderen in samenwerking met de andere Vlaamse GOM's een aantal groepsstands op internationaalgerichte vakbeurzen. Deelnemen aan een dergelijke organisatie is voor een KMO geen evidente keuze. De Vlaamse GOM's hebben een formule uitgedokterd die een deelname aan zo'n vakbeurs ook voor een klein bedrijf mogelijk maakt. De gehele concrete organisatie van de inschrijving en de standbouw gebeurt namelijk door de GOM's. Tijdens de vakbeurs kunnen de deelnemers gebruikmaken van een uitgebreid servicepakket met onder meer gezamenlijke berging, telefoon, fax, bar- en zitruimte, standreiniging enz. De deelnemers kunnen zich dus maximaal concentreren op de commerciële aspecten van de beursdeelname.

De Vlaamse GOM's hebben deze formule toegepast op de volgende vakbeurzen:

- Roka te Utrecht van 8 tot en met 11 maart 1998. Deze vakbeurs is de belangrijkste vakbeurs voor de voedingsindustrie in Nederland. De GOM-groepsstand telde zes deelnemers waarvan twee uit West-Vlaanderen.
- Pakex te Birmingham van 30 maart tot en met 3 april 1998. Voor de verpakkingsector is Pakex zowat de toegangspoort tot Groot-Brittannië. De belangstelling van de Vlaamse verpakkingindustrie voor deze moeilijke markt is eerder beperkt maar toch waren er zes deelnemers waarvan één uit West-Vlaanderen.
- Intercool te Düsseldorf van 6 tot en met 9 september 1998. Deze nog vrij jonge vakbeurs heeft zich in enkele jaren opgewerkt tot de toonaangevende vakbeurs voor diepgevroren voedingsproducten in Europa. Het aantal deelnemers aan de groepsstand bedroeg zeven waarvan twee uit West-Vlaanderen.
- Intermeat te Düsseldorf van 6 tot en met 9 september 1998. Ook Intermeat is als vakbeurs vrij jong en wordt trouwens steeds tegelijk met Intercool georganiseerd. De groepsstand van de Vlaamse GOM's telde vijf bedrijven waarvan twee uit de provincie.

Energiezuinige stookplaats met geïntegreerde zonneboiler voor de bereiding van warm sanitair water bij rusthuis De Nieuwe Lente te Heule.

De GOM - West-Vlaanderen is medestichter van de Belgische vakbeurs voor toelevering 'Interregio' en organiseert daar telkens de grootste groepsstand.

- SIAL te Parijs van 18 tot en met 22 oktober 1998. SIAL is een van de grootste voedingsvakbeurzen in de wereld met vooral veel belangstelling uit (naast Frankrijk uiteraard) Zuid-Europa, Noord-Afrika, het Midden-Oosten en Zuid-Amerika. Er waren zes deelnemers aan de GOM-groepsstand, waarvan één uit West-Vlaanderen.
- Salon de l'Emballage te Parijs van 16 tot en met 20 november 1998. Aan deze sterk op Frankrijk georiënteerde vakbeurs, een belangrijke markt voor de Vlaamse verpakkingsbedrijven, namen acht bedrijven deel aan de groepsstand waarvan twee uit West-Vlaanderen.

Toelevering

De inspanningen die de GOM - West-Vlaanderen levert om de toeleveringssector te stimuleren zijn een vaste waarde in de actie van de GOM ten voordele van de KMO's. Omwille van de gevraagde flexibiliteit en technische knowhow komen in deze sector de kleinere bedrijven goed aan bod. De GOM-acties inzake toeleveringspromotie zijn er in de eerste plaats op gericht deze bedrijven te betrekken bij de toeleveringssector. Dit gebeurt via de toeleveringsdatabank, het tijdschrift "Toeleveren Vandaag" en de organisatie van groepsstands op internationale toeleveringsvakbeurzen.

De toeleveringsdatabank van de Vlaamse GOM's
Samen met de andere Vlaamse GOM's heeft de GOM - West-Vlaanderen een databank samengesteld waarin 1.092 toeleveringsbedrijven (waarvan 234 uit West-Vlaanderen) zijn opgenomen. Deze databank werd in 1998 volledig herwerkt en op punt gesteld. Hij kan gratis geraadpleegd worden door uitbesteders uit binnen- en buitenland.

Het tijdschrift "Toeleveren Vandaag"

Het tijdschrift "Toeleveren Vandaag" is al aan jaargang nr 31 en bevestigt hiermee zijn positie als toonaangevende publicatie voor de toelevering in Vlaanderen. Sedert 1997 is de lay-out van het tijdschrift volledig vernieuwd, maar de doelstelling van de publicatie is dezelfde gebleven. De Vlaamse toeleveringsbedrijven krijgen in Toeleveren Vandaag de gelegenheid hun technische mogelijkheden en vrijstaande capaciteiten aan te kondigen of zelfs hun volledig bedrijf voor te stellen in een bedrijfsreportage. Verder bevat het tijdschrift, verspreid over diverse rubrieken, artikels en berichten over de toeleveringssector als geheel.

Groepsstands

op internationale toeleveringsvakbeurzen

- VAT te Utrecht van 27 tot en met 30 januari 1998. Deze Nederlandse toeleveringsvakbeurs is altijd erg belangrijk geweest voor de Vlaamse toeleveringsbedrijven. De editie 98 was daarop geen uitzondering: de groepsstand telde 20 deelnemers, waarvan drie uit West-Vlaanderen.
- Hannover Messe van 20 tot en met 25 april 1998. De grootste industriebeurs ter wereld kent een erg dynamische sector toelevering. De GOM-groepsstand op deze vakbeurs telde zeven deelnemers waarvan drie uit de provincie.
- Interregio te Brussel van 12 tot en met 16 mei 1998. De GOM - West-Vlaanderen is medestichter van de Belgische vakbeurs toelevering en organiseert daar telkens de grootste groepsstand. Deze van 1998 kende het grootste aantal deelnemers ooit, namelijk 53 waarvan 14 uit West-Vlaanderen.
- Electronica te München van 10 tot en met 13 november 1998. Deze erg gespecialiseerde vakbeurs voor elektronica-componenten is na een moeilijke startperiode een vaste waarde geworden in het vakbeursprogramma van de GOM's. De stand in 1998 telde zeven deelnemers waarvan twee uit West-Vlaanderen.
- Midest te Parijs van 30 november tot en met 4 december 1998. Deze grootse internationale vakbeurs richt zich vooral naar toeleveringsbedrijven uit Frankrijk, Zuid-Europa en Noord-Afrika. Maar de Belgische belangstelling blijft: deze keer waren er negen deelnemers waarvan vijf uit West-Vlaanderen.

3

Begeleiding bedrijven naar een pro-actief milieubeleid

De milieuproblematiek haalt steeds frequenter de hoofdtitels in de media. Jammer genoeg accentueert deze berichtgeving vooral de negatieve punten. De belangrijke inspanningen en de sterke milieuprestaties die door diverse bedrijven de voorbije jaren werden gerealiseerd komen nauwelijks aan bod.

De GOM - West-Vlaanderen heeft bij haar benadering van de bedrijfswereid er steeds naar gestreefd om bedrijven tot een actieve milieucommunicatie te bewegen. Diverse initiatieven werden genomen of ondersteund om bedrijven aan te zetten een pro-actief milieubeleid te voeren en milieuzorg toe te passen: de GOM-Charter 99 Milieuverklaring, het Interregproject Milieu en KMO/MBK en het proefproject Preventiesteunpunt zijn sprekende voorbeelden.

Met het Life-project "Milieuzorg als onderdeel van kwaliteitszorg" wil de GOM - West-Vlaanderen aantonen dat milieuzorg een integraal onderdeel is van totale kwaliteitszorg, dat de integratie van milieuzorgsystemen (EMAS en ISO 14001) met andere zorgsystemen (kwaliteit en veiligheid) mogelijk is en haalbaar voor elke onderneming en dat er vele voordelen verbonden zijn aan de implementatie van geïntegreerde zorgsystemen. Tevens beoogt het project via zijn demonstratie-effect de implementatie van milieuzorgsystemen in het Vlaamse bedrijfsleven te bevorderen.

inhoud

Life-project: milieuzorg
als onderdeel van kwaliteitszorg

Milieuverklaring
"Het West-Vlaamse Milieucharter"

Netwerkcoördinator
Afval- en Emissiepreventie

Coördinatie mestverwerking
in Vlaanderen

Overige milieudienstverlening
van de GOM - West-Vlaanderen

Life-project: milieuzorg als onderdeel van kwaliteitszorg

Op 22 juli 1998 keurde de Europese Commissie de betoelaging goed van het door de GOM - West-Vlaanderen ingediende "Demonstratieproject EMAS: Promotie van EMAS als integraal onderdeel van totale kwaliteitszorg". Ook het Vlaamse Gewest besliste hierna tot cofinanciering van het project.

Met dit project wil de GOM - West-Vlaanderen aantonen dat milieuzorg een integraal onderdeel is van totale kwaliteitszorg, dat de integratie van milieuzorgsystemen (EMAS en ISO 14001) met andere zorgsystemen (kwaliteit en veiligheid) mogelijk is en haalbaar voor elke onderneming en dat er vele voordelen verbonden zijn aan de implementatie van geïntegreerde zorgsystemen. Tevens beoogt het project via zijn demonstratie-effect de implementatie van milieuzorgsystemen in het Vlaamse bedrijfsleven te bevorderen.

Voor de uitvoering van het project werd een partnership aangegaan met de WES-afdeling Milieuonderzoek en -advies en CKZ West-Vlaanderen, die samen een methodologie terzake hebben ontwikkeld, met VDAB Training & Opleiding die mee zal instaan voor het ontwikkelen en organiseren van een opleidingscursus en met de bedrijven Lannoo uit Tielt, Desimpel Kortemark Industries en ASWEBO uit Gent, die zich engageren tot het implementeren van het EMAS-milieuzorgsysteem.

Het demonstratieproject bevat drie onderdelen. Eerst worden de drie vermelde partnerbedrijven intensief individueel begeleid bij de volledige implementatie van EMAS in een reeds aanwezig kwaliteits- of veiligheidszorgsysteem. Gelijktijdig wordt aan 21 bedrijven, opgedeeld in drie groepen, een intensieve langdurige opleiding verstrekt omtrent de invoering van een milieuzorgsysteem al dan niet geïntegreerd in een bestaand zorgsysteem. Deze opleiding wordt gekoppeld aan een aantal individuele begeleidingssessies voor elk bedrijf (Combipas). Tenslotte wordt een ruimere verspreidingsfase van de methodologie en de opgedane ervaringen voorzien via de ontwikkeling en organisatie van een korte opleiding en via de organisatie van gerichte informatiedagen. Het project heeft een uitvoeringsperiode van drie jaar.

Deelnemers aan het Life-project in Combipasformule:

- Acotec (Aalst)
- Boss Paints (Waregem)
- Clama Mattress Ticking (Ieper)
- Cleaning De Bree (Maldegem)
- CNO-Proviron-Euroftal (Oostende)
- Demcopack-Davis (Lokeren)
- Dienst Leefmilieu Stad Brugge
- Erta (Tielt)
- Fina Smeermiddelen (Evergem)
- Genencor International (Brugge)
- Imperial Meat Products (Lovendegem)
- Karel Sterckx (Roeselare)
- Latexco (Tielt)
- Mc Cain Frozen Foods (Oostende)
- Stas (Waregem)
- Stevan (Lendeledede)
- Stora Langerbrugge (Gent)
- Ter Beke (Waarschoot)
- Trelleborg Bergougnan (Evergem)
- VMW (Kluizen)
- Yplon (Ieper)

De oproep naar bedrijven voor deelname aan het project in de Combipasformule kende een grote respons. De 21 bedrijven die weerhouden konden worden binnen het project zijn in een kader opgenomen. Een algemene informatiesessie voor alle deelnemers aan het project vond plaats te Oostkamp. De Combipasformule wordt opgestart begin 1999.

Milieuverklaring "Het West-Vlaamse Milieucharter"

Uitreiking jaarcertificaten

25 West-Vlaamse bedrijven ontvingen van gedeputeerde mevrouw Marie-Claire Van der Stichele het jaarcertificaat 1998 van de GOM-Charter 99 Milieuverklaring. Met dit certificaat werden deze bedrijven gehonoreerd voor de milieuprestaties die zij in 1997 hebben gerealiseerd.

De toekenning van het certificaat gebeurt na een doorlichting van het bedrijf door een commissie van externe deskundigen onder het voorzitterschap van de GOM - West-Vlaanderen. De evaluatiecommissie bestaat verder uit afgevaardigden van het Provinciebestuur, Aminor Afdeling Milieuvergunningen, OVAM, VMM, het Kabinet van Leefmilieu, de GOM en de certificatie-instelling Eurosymb nv.

Laureaten Jaarcertificaat 1998 van de GOM-Charter 99 Milieuverklaring:

- Barco Interconnection Technologies, Poperinge
- Boss Paints uit Waregem
- Dumo uit Roeselare
- Gaselwest CV uit Kortrijk
- Vandemoortele nv uit Izegem
- Brouwerij Rodenbach uit Roeselare
- Daikin uit Oostende
- DL Chemicals uit Waregem
- Genencor International uit Brugge
- Karel Sterckx uit Roeselare
- Lano uit Harelbeke
- Levi's-Strauss Europe uit Wervik
- Moerman uit Meulebeke
- Nerva uit Harelbeke
- Primeur nv uit Waregem
- Recticel uit Wevelgem
- Sioen uit Ardoorie
- Spicer Clark-Hurth Components uit Brugge
- VMW - Directie West-Vlaanderen te Kortrijk
- Yplon uit Ieper
- Waak - Beschutte Werkplaats uit Kuurne
- Bonduelle Noord-Europa uit Kortemark
- Desimpel Kortemark Industries uit Kortemark
- Latexco uit Tielt
- Pinguin uit Westrozebeke

De gehonoreerde bedrijven zijn in bovenstaand kader-tje opgenomen.

Nieuwe ondertekenaars

Zes nieuwe bedrijven gingen over tot ondertekening van de Milieuverklaring. Het betreft: Belgomilk afdeling Langemark Zuivel en Ysco, Soneville West uit Izegem, Unilin uit Wielsbeke, Van-O-Bel uit Waregem, Vulkoprin uit Tielt en Westvlees uit Westrozebeke. Later op het jaar werd ook het bedrijf Sadeff uit Gits tot ondertekening van het initiatief toegelaten.

Sinds de opstart van het initiatief in september 1993 ondertekenden reeds 51 bedrijven de Milieuverklaring.

Het ondertekenen van de Milieuverklaring houdt daarbij in dat de bedrijven zich engageren om de milieuwetgeving na te leven en daarenboven maatregelen te treffen die verder gaan dan wat wettelijk wordt voorgeschreven, milieuzorg in het bedrijfsbeleid te integreren en te streven naar continue verbetering van de totale milieuprestaties. Tevens dienen de ondertekenaars de van toepassing zijnde thema's van de Milieuverklaring in concrete doelstellingen om te zetten en te vertalen in een actieprogramma.

Subsidiëring - Presti 4

In 1998 finaliseerde de Vlaamse overheid na samenspraak met de werkgroep Milieucharter een voorstel van subsidieregeling en subsidievoorwaarden voor initiatieven zoals de Milieuverklaring. De werkgroep Milieucharter werd daartoe opgericht op vraag van het Kabinet voor Leefmilieu en telt naast diverse vertegenwoordigers van overheidsinstellingen ook de initiatiefnemers van de Milieuverklaring en van soortgelijke initiatieven in Limburg en Oost-Vlaanderen. Het vierde preventiestimulerend programma, PRESTI 4, werd ingesteld met tot doel bedrijven aan te zetten tot een continue verbetering van de milieuprestaties van bedrijven door acties te plannen en uit te voeren.

Het programma voorziet daarbij in een gedeeltelijke kostendekking voor gemaakte kosten in initiatieven van intermediairen. Het voorstel werd eind 98 door de Vlaamse regering goedgekeurd. Door deze subsidiëring kan de deelnamekost aan het initiatief voor de bedrijven beperkt blijven.

Naamswijziging

Eind 1998 beslisten de initiatiefnemers de naam van de GOM-Charter 99 Milieuverklaring te wijzigen in het "Het West-Vlaamse Milieucharter". De naamswijziging drong zich op omdat het initiatief reeds lang het werkinggebied van Charter 99 overschreed en zich naar heel de provincie richt. Daarenboven wordt het initiatief thans officieel betoelaagd via het PRESTI 4 programma, waarbij op termijn samen met de andere provincies zal gestreefd worden naar een overkoepelend gelijklopend initiatief met ruimere uitstraling. Een betere profilering via herkenbare namen kadert hier ook in.

Netwerkcoördinator Afval- en Emissiepreventie

Sinds september 1998 is de GOM - West-Vlaanderen gestart met een proefproject "Steunpunt Preventie-partim bedrijfsafval", waarin onder meer de oprichting en uitbouw van een netwerk afval- en emissiepreventie bij bedrijven en de behoefte aan eerstelijnsadvies inzake afval- en emissiepreventie bij bedrijven wordt onderzocht. Het proefproject van zes maanden wordt uitgevoerd in opdracht van OVAM en kadert in de oprichting van het gewestelijk Steunpunt Preventie. Tegelijk werd door het provinciebestuur West-Vlaanderen het luik huishoudelijk afval onderzocht.

Bedrijfsgerichte intermediaire organisaties die afval en emissiepreventie bij bedrijven kunnen promoten, vormen de potentiële deelnemers of actoren aan het preventienetwerk bedrijfsafval. Het netwerk kan de communicatie op het gebied van preventie tussen deze organisaties onderling, tussen overheid en organisaties en organisaties en bedrijven bevorderen.

Een gedetailleerd concept over de werking en de structurele opbouw van het netwerk voor afval- en emissiepreventie bij bedrijven werd door de GOM - West-Vlaanderen uitgewerkt, waarbij de lokale coördinatoren worden ondergebracht bij de Vlaamse GOM's. De lokale coördinatoren leveren ook extra inspanningen om bedrijven te overtuigen van het nut en de voordelen van preventie via het opstarten van sensibilisatieacties en het aanbieden van een eerstelijnsinfo en advies op het gebied van preventie. De haalbaarheid van het concept wordt nu getoetst bij de potentiële deelnemers waarna kan gestart worden met de praktische uitbouw van het preventienetwerk. Het preventienetwerk - luik bedrijven - heeft een terugkoppelende en ondersteunende functie naar het Steunpunt Preventie toe.

Het Steunpunt Preventie wordt het info- en kenniscentrum rond preventie in Vlaanderen en vormt een spreekbuis naar overheid, onderwijs en onderzoeksweld.

De GOM - West-Vlaanderen werkt mee aan de conceptuele uitwerking van het Steunpunt.

Coördinatie mestverwerking in Vlaanderen

Het Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking (VCM) werd in juni 1996 opgericht te Brugge op initiatief van het provinciebestuur van West-Vlaanderen en van de GOM - West-Vlaanderen. De doelstellingen van het coördinatiecentrum betreffen het organiseren van het overleg tussen de betrokken overheid en de verschillende actoren in de mestproblematiek, teneinde een coherent en praktisch toepasbaar beleid uit te werken inzake mestverwerking en mestbewerking, evenals het coördineren, ondersteunen en stimuleren van initiatieven terzake. De volgende leden participeren in het coördinatiecentrum: Administratie Land- en Tuinbouw ALT, de Vlaamse Landmaatschappij, Administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer AMINAL, de Boerenbond, AVEVE, de Beroepsvereniging van de Mengvoederfabrikanten BEMEFA en alle Vlaamse provincies. De GOM - West-Vlaanderen verzorgt het secretariaat.

Gedurende het tweede werkjaar gaf het VCM prioriteit aan het begeleiden van in ontwikkeling zijnde mestverwerkingsinitiatieven. De begeleiding bestond onder andere uit het verwerken van mestbankgegevens voor marktanalyse; het verstrekken van informatie met betrekking tot andere meststoffen voor co-verwerking, de milieuvergunningprocedure, de afzetmogelijkheden en -voorwaarden voor de eindproducten van de mestverwerking, geschikte locaties evenals het organiseren van overlegvergaderingen met alle betrokken besturen ter voorbereiding van het indienen van een milieuvergunningsaanvraag. In de provincie West-Vlaanderen werd onder meer begeleiding verschaft aan de grootschaliger projecten BioPower, Danis, Laviedor, Sagron en aan diverse kleinschalige mestverwerkingsprojecten op het landbouwbedrijf.

Op initiatief van het directiecomité en onder leiding van het VCM-secretariaat werden vier thema's in werkgroepen uitgediept. Een eerste werkgroep werkte een voorstel uit van sectorale voorwaarden voor mestbe- en mestverwerkingsinstallaties. De werkgroep "juridische aspecten van mestverwerking" heeft drie modelcontracten van een mestverwerkingsovereenkomst opgesteld. Een derde thema "locatie mestbe- en mestverwerkingsinitiatieven" werd door vijf provinciaal samengestelde werkgroepen op provinciaal niveau uitgediept.

Een laatste werkgroep tenslotte zetelde in de begeleidingscommissie van de studie Beste Beschikbare Technieken (BBT) voor het be- en verwerken van dierlijke mest.

Daarnaast stelde het een "Aanzet tot mestverwerkingsplan Vlaanderen" op. Het VCM vatte bij dit document een aantal bedenkingen samen in "Visie op mestverwerking in Vlaanderen". Deze handelen over de te verwerken hoeveelheid dierlijke meststoffen, de problematiek van de andere meststoffen, de verwerkingscapaciteit, de schaalgrootte van de mestverwerkingsinstallaties en het belang van energiewaardering bij mestbe- en mestverwerking.

Tenslotte heeft het VCM in het kader van het doelstelling 5b-programma een gefundeerd positief advies gegeven over de mestverwerkingsprojecten Sagron en Laviedor.

Overige milieudienstverlening van de GOM - West-Vlaanderen

Individuele bedrijfsbegeleiding en eerstelijnsadvies

Advies rond milieuwetgeving en -reglementering

Een groot deel van de contacten had betrekking op het verstrekken van eerstelijnsadvies rond milieuwetgeving en -reglementering.

De heffing op het lozen van afvalwater bleek in de loop van 1998 een gevoelig punt. Verschillende bedrijven werden geconfronteerd met aangiftes die door de bevoegde administratie onvolledig of onjuist beoordeeld werden. Het zoeken naar een gepaste dialoog tussen bedrijf en administratie was vaak een moeilijke opdracht, niet in het minst gezien de belangrijke financiële gevolgen die deze conflicten voor het bedrijf in kwestie met zich meebrengen.

De GOM werd benaderd door verschillende bedrijven uit de West-Vlaamse voedingssector die geconfronteerd werden met een uitrijverbod op landbouwgrond voor slib en organische reststoffen. Dankzij grondig overleg met de bedrijven zelf en door de intense samenwerking met de federatie van de voedingsnijverheid (LVN) kon de GOM begin 1998 een eenmalige uitzonderingsmaatregel bekomen voor deze bedrijven en engageerden de milieuconsulenten van de GOM's zich om de bedrijven terdege te informeren over de van toepassing zijnde wetgeving via infonamiddagen.

In maart 1998 werd een bundeling van een aantal uitvoeringsbesluiten van het Afvalstoffendecreet gepubliceerd onder de naam VLAREA: Vlaams Reglement betreffende de afvalvoorkoming en -recyclage.

Een hoofdstuk behandelt de modaliteiten voor het gebruik van afvalstoffen als secundaire grondstof. Hierover kwamen veel vragen vanuit het bedrijfsleven.

Het bodemsaneringsdecreet en zijn uitvoeringsbesluiten beroerden ook dit jaar tal van bedrijven. Adviezen werden gegeven in verband met het al dan niet verplicht periodiek oriënterend bodemonderzoek dat in functie van het type inrichting dient uitgevoerd te worden, en welke stappen een bedrijf dient te ondernemen ingeval van stopzetting, sluiting of overname door een ander bedrijf.

Het in 1997 gepubliceerde "Samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakingsafval" leidde in 1998 tot belangrijke evoluties met betrekking tot de verdere ontplooiing van de organisaties IVCIE (Interregionale Verpakkingscommissie), Post Plus en Val-I-Pac. Er werden onderlinge afspraken gemaakt omtrent de verdere invulling van het samenwerkingsakkoord. Bedrijven werden gevraagd informatie omtrent hun verplichtingen als verpakkingsverantwoordelijke over te maken, echter zonder degelijk geïnformeerd te zijn. Vele bedrijven contacteerden de GOM-milieudeskundige met hun vragen over deze problematiek.

Wegwijzer naar erkende labo's

Vele bedrijven deden een beroep op de milieuconsulent van de GOM voor het verkrijgen van informatie over erkende labo's, afvalverwerkers, milieudeskundigen en milieuoopleidingen.

Informatie over milieuvergunningsaanvragen

Een belangrijke dienstverlening aan bedrijven blijft het verstrekken van informatie over het verkrijgen van een milieuvergunning en de begeleiding van bedrijven bij het opmaken van de milieuvergunningsaanvragen volgens VLAREM I en II.

Problemen betreffende de milieuvergunning stelden zich afgelopen jaar voornamelijk voor zonevreemde bedrijven. Deze dienen volledig vergund te zijn teneinde opgenomen te worden in de gemeentelijke inventaris van zonevreemde bedrijven, waardoor hun toekomstige uitbreidingsmogelijkheden vastgelegd worden.

Verder leidde het afkoppelingsbeleid van de VMM vaak tot problemen, vermits de in de milieuvergunning opgelegde termijnen veelal niet haalbaar zijn volgens het investeringsplan van de bedrijven en de rechtszekerheid van het bedrijf in het gedrang gebracht wordt. Ook bij de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen mag de lozingsproblematiek van de toekomstige bedrijven niet uit het oog verloren worden, maar als onderdeel van een duurzame ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen onderzocht worden.

In het kader van de eerstelijnsadviesing naar bedrijven werd een aantal gemeenschappelijke GOM-brochures, waaronder "de milieuzelftest voor bedrijven" en "Milieu en Bedrijf", geactualiseerd. Deze brochures zijn gratis te verkrijgen bij de GOM - West-Vlaanderen. De GOM's werkten afgelopen jaar samen aan de opmaak van een nieuwe milieukalender waarin alle data werden gebundeld die voor de milieucoördinator van belang zijn en waarbij de dienstverlening van de milieuconsulenten van de GOM's aan bod komt. Deze praktische milieukalender werd bijzonder goed onthaald en komt terdege tegemoet aan een vraag binnen het bedrijfsleven. Verder werden buitenlandse kandidaat-investeerders geïnformeerd over de milieuwetgeving en de vergunningenproblematiek in Vlaanderen.

Begeleiding bij steun voor milieu-investeringen en -onderzoek

Diverse bedrijven werden attent gemaakt op de bijkomende expansiesteun in het kader van het ecologiecriterium waarop zij kunnen aanspraak maken voor bepaalde milieu-investeringen en werden begeleid bij het indienen van een aanvraagdossier.

Advies rond preventie en sanering van milieuhinder

Meerdere bedrijven werden geïnformeerd omtrent geschikte milieutechnologieën (Presti- en BBT-studies) en zonodig doorverwezen naar aanbieders van milieutechnologie of naar milieuadviesbureaus.

Bemiddeling tussen bedrijven en overheid bij milieugeschillen

De milieuafdeling trad opnieuw regelmatig op als bemiddelaar tussen bedrijfsleven en overheid. Om de verdere exploitatie van deze bedrijven veilig te stellen werd daarbij gezocht naar maatregelen om de milieuhinder te reduceren, die zowel uit milieuhygiënisch als uit economisch oogpunt te verzoenen waren en naar realistische uitvoeringstermijnen.

Organisatie milieucontactdagen

In 1998 werden vier milieucontactdagen georganiseerd rond actuele thema's in de milieureglementering:

- "Organische reststoffen recycleren in de landbouw", 27 februari 1998, Kortrijk.

Deze infonamiddag werd georganiseerd naar aanleiding van de bemiddelingsacties van de GOM ten voordele van de voedingssector die plots geconfronteerd werd met een uitrijverbod voor slib en organische reststoffen op landbouwgrond. Deze infonamiddag werd door meer dan 100 deelnemers bijgewoond.

- "VLAREA, het Vlaams reglement betreffende afvalvoorkoming en -recyclage", 23 april 1998, Roeselare.

In samenwerking met de OVAM, de administratie bevoegd voor de uitvoering van het VLAREA, werd een provinciale milieucontactdag georganiseerd, teneinde deze nieuwe wetgeving te verduidelijken voor het bedrijfsleven. Deze werd bijgewoond door 175 deelnemers voornamelijk uit het bedrijfsleven, maar ook uit andere overheidsinstanties, zoals gemeente en provincie.

- "Bodemsaneringsdecreet", 25 november 1998, Roeselare.

Op vraag van de OVAM werden provinciale milieucontactdagen georganiseerd over het bodemsaneringsdecreet en zijn recente wijzigingen, 140 deelnemers, vooral vanuit het bedrijfsleven, werden geregistreerd. Aansluitend vond een beperkte milieubeurs plaats, waar men in contact kon treden met experts en organisaties die de bedrijven kunnen bijstaan bij de uitvoering van de verplichtingen van het bodemsaneringsdecreet. 11 consultancybureaus stelden hierbij hun dienstverlening voor.

- “MER-Veiligheidsrapport-Decretale Milieuaudit”, 3 december 1998, Kruishoutem.
Aangezien belangrijke wijzigingen doorgevoerd werden of in de nabije toekomst zullen doorgevoerd worden aan deze milieuregelgevingen, achtten de milieuconsulenten van de GOM het als hun taak de bedrijven hierover tijdig in te lichten. Achtereenvolgens werd de MER-plicht toegelicht, de nieuwe Seveso II-richtlijn, het Veiligheidsrapport volgens Vlarem en de decretale milieuaudit. Deze milieucontactdag, georganiseerd in samenwerking met de GOMOV, werd door afgevaardigden uit een tachtigtal bedrijven bijgewoond.

Terugkoppelingstaak

Ook in 1998 werd ruim aandacht besteed aan de terugkoppeling van het ervaren milieubeleid bij de bedrijven naar het hoger administratief niveau. Zo waren de milieuconsulenten van de GOM's betrokken bij de herziening van de VLAREM-reglementering in de Commissie Evaluatie Milieu-uitvoeringsreglementering (CEM).

De GOM's werden tevens betrokken bij het "Onderzoek naar de kwaliteit van de toepassing van die reglementaire procedures waarmee in het Vlaamse Gewest een bedrijf wordt geconfronteerd dat zich wil vestigen, een bijkomende vestiging wil of een bestaande vestiging wil uitbreiden" dat het studiebureau Andersen Consulting in de eerste helft van 1998 uitvoerde in opdracht van de Vlaamse minister van Economische Aangelegenheden. De milieuconsulenten werden belast met het opstellen van een officiële reactie op deze studie, in het bijzonder op de 48 concrete aanbevelingen die uit deze studie naar voren komen ter optimalisatie van de procedures.

De GOM-milieuafdeling maakt deel uit van de Stuurgroep binnen de OVAM ter begeleiding van het uitvoeringsplan gescheiden KMO-afval. In dit uitvoeringsplan wordt aangegeven hoe de Vlaamse regering in de komende jaren de gescheiden inzameling en nuttige toepassing van afval van de kleinere KMO's en zelfstandige ondernemers wil bevorderen.

De GOM - West-Vlaanderen formuleerde tevens zijn opmerkingen over het Ontwerp Provinciaal Milieubeleidsplan 1999-2002 van de provincie West-Vlaanderen. Na bespreking en goedkeuring door de raad van bestuur werd dit advies aan de bestendige deputatie overgemaakt.

Aan de bestendige deputatie werd een nota bezorgd omtrent de grondwaterproblematiek in de provincie. In deze nota werden de problemen die bedrijven onderkennen met betrekking tot de toekenning van de grondwaterwinningsvergunning, de vergunningsvoorwaarden en het beleid van de provincie terzake naar voren gebracht en werden constructieve voorstellen gedaan naar oplossingen voor de problemen die rijzen met betrekking tot de problematiek van de kwaliteits- en kwantiteitsvermindering in de diepere grondwaterlagen in West-Vlaanderen.

Coördinatie met de andere GOM's inzake milieu

De GOM - West-Vlaanderen coördineert de vergaderingen en de gemeenschappelijke acties van de milieuafdelingen van de vijf Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen. Gemeenschappelijk overleg vond onder meer plaats met de afdeling Preventie van OVAM met betrekking tot de uitbouw van preventiesteunpunten, met de Administratie Natuurlijke Rijkdommen en Energie met betrekking tot de "Stuurgroep Economie" en de CEM-technische comités en het opstellen van begeleidingscommissies voor CEM-studieopdrachten evenals met bedrijven uit de milieusector en met milieuconsultants. Met het LVN werd uitvoerig onderhandeld omtrent de hogervermelde problematiek van recyclage van organische reststoffen in de landbouw.

Gemeenschappelijke initiatieven van de vijf GOM's betreffen verder de organisatie van milieucontactdagen, de actualisatie van gemeenschappelijke infobrochures, de organisatie van het Startersdorp op IFEST en de opmaak van de reeds geciteerde knelpuntennota. De vijf GOM-milieuafdelingen blijven verder hun medewerking verlenen aan het milieutijdschrift Ecotips dat in 1995 werd opgestart en zich tot doel stelt om KMO's te informeren omtrent nieuwe ontwikkelingen op het gebied van de milieutechnologie.

Groepsstand van de GOM's (onder coördinatie van de GOM - West-Vlaanderen) op Ifest 98.

Startersdorp op Ifest 98

In oktober 1998 vond de tweejaarlijkse milieubeurs IFEST 98 opnieuw plaats te Gent. Net als bij de drie vorige edities beslisten de GOM's op deze beurs een Startersdorp op te zetten in samenwerking met de beursorganisatoren. 21 startende ondernemingen, waaronder zes bedrijven uit West-Vlaanderen, namen dit jaar deel aan het Startersdorp.

Ook de milieuconsulenten van de GOM's waren op de groepsstand aanwezig met een informatiestand. Diverse bedrijven en instanties maakten kennis met de dienstverlening van de milieuconsulenten en konden er eveneens terecht voor eerstelijnsadvies en gratis informatiebrochures. De GOM - West-Vlaanderen maakte deel uit van de jury die de meest communicatieve stand op IFEST bekroonde.

Project Ecomanagement

In het kader van het ADAPT-project van de Europese Gemeenschap hebben zeven Europese deelnemers, waaronder de GOM - West-Vlaanderen en de projectcoördinator VDAB Training & Opleiding, een cursus opgesteld die op een bevattelijke manier de milieuverantwoordelijken van KMO's informeert over de invoering van een milieuzorgsysteem in hun bedrijf.

Deze cursus werd in februari-maart 1998 opnieuw georganiseerd te Wondelgem. In februari 1999 wordt een nieuwe lessencyclus "Ecomanagement" voorzien te Heverlee en te Wondelgem.

De milieubeleidsclub

In samenwerking met het Vormingsinstituut voor KMO's te Kortrijk en met Charter 99 werd de in 1994 opgerichte milieubeleidsclub ook in 1998 verder gezet. Doel van deze club is de uitwisseling van ervaringen en beleidsvisies met betrekking tot de milieuproblematiek bij bedrijven. Zes sessies werden ingericht die telkens door twee externe deskundigen werden ingeleid waarna een groepsbesprek plaatsvond. Tevens werden bedrijfsbezoeken gebracht aan Dumo te Roeselare en aan Daikin te Oostende.

Andere samenwerkingen en initiatieven inzake milieu

- De GOM - West-Vlaanderen is betrokken bij het beleid van de vzw Proclam, bij de vzw Instituut voor Zeewetenschappelijk Onderzoek en is tevens vertegenwoordigd in de adviesraad IFEST en in de adviesraad Omgeving van Charter 99. Medewerking werd eveneens verleend aan de stuurgroep van het ISIAS-project van het Milieubureau voor Ondernemers "Regionaal streekontwikkelingsmodel - Ruimte voor leven en werken".
- De GOM verleent zijn medewerking in de vzw STAR - Studiesyndicaat voor Autorecyclage - die de mogelijkheden onderzoekt om een autosloopstraat op te richten in Oostende. Naast het ecologisch verantwoord slopen van voertuigwrakken beoogt dit project tevens het creëren van tewerkstelling voor langdurig werklozen.
- Tevens wordt medewerking verleend aan de werkgroep Milieubeheerders van Energik. Deze groep organiseert op maandelijkse basis werkvergaderingen en informatienamiddagen rond actuele milieuthema's.
- In 1998 verleende de GOM zijn actieve medewerking aan de "Werkwinkel Grenzen verleggen door Preventie" van de werkgroep Milieubeheer Vlaanderen/ Zuid-Nederland.
- In het kader van het LIFE-project Milieu van de Europese Commissie formuleerde de GOM - West-Vlaanderen in samenwerking met VITO en VDAB een projectvoorstel "Demonstreren en verspreiden van Ecodesign binnen de industrie ter bevordering van duurzame groei".
- Tevens werd deelgenomen aan het overleg van de Intercommunales voor Afvalverwijdering met de Provincie.

4

Uitbouw van de economische infrastructuur

De luchthaven van Oostende geniet van een bevoorrechte geografische ligging binnen het industriële hart van Europa. Door deze centrale ligging en de snelle verbindingen met de grote luchthavens van Parijs, Londen, Frankfurt en Amsterdam is Oostende uitgegroeid tot een van de snelst groeiende luchthavens voor vrachtverkeer in Europa. De dienstverlening die er geboden wordt is kwalitatief hoogstaand, volledig transparant, op maat gesneden voor de klant en tegen een concurrentiële prijs.

In 1998 echter kende de luchtvaarttrafiek een gevoelige, maar voorspelde, terugloop door de strikte toepassing van de Europese richtlijn 92/14 waardoor lawaaierige stage 2-toestellen van de Oostendse luchthaven geweerd worden. Voorlopig lijkt de Oostendse luchthaven niet in staat om een herstructurering van de vrachttrafiek te realiseren door het aantrekken van maatschappijen die met moderne (geluidsarme) toestellen op de oost-westverbinding opereren. Op de weinige kansen voor trafiekvernieuwing die zich voordoen, wordt te traag ingespeeld zodat deze verloren gaan.

Hierdoor, doch eveneens door het gebrek aan middelen om nochtans noodzakelijke uitrustingswerken op het luchtvaartgebonden bedrijfspark (aanleg vliegtuigplatform, bouw verbindingsweg ...) tijdig uit te voeren, dreigen beloftevolle investeringsprojecten in het gedrang te komen.

Een privatisering van het luchthavenbeheer met een meer dynamische aanpak van de trafiekpromotie en slagkrachtiger beslissingsprocedures is dan ook aangewezen. Inherent hieraan is de nood aan een concentratie van de budgetten en een versnelling van de investeringsinspanningen.

inhoud

- De West-Vlaamse luchthavens
- De zeehaveninfrastructuur
- Wegeninfrastructuur, waterwegen en spoorwegen
- Telecommunicatie
- Goedgekeurde projecten Europese programma's
- Het stimuleringsprogramma voor de impulsregio Oostende-Blankenberge
- Evolutie van GOM-initiatieven in de industriële en dienstensectoren

De West-Vlaamse luchthavens

Begin februari 1998 werd Aero Groundservices Oostende als afhandelingsbedrijf operationeel op de **Oostendse luchthaven**. Deze firma is het eerste buitenlandse filiaal van Aero Groundservices, de grootste onafhankelijke afhandelingsfirma op de Amsterdamse luchthaven Schiphol. Voor de Oostendse luchthaven biedt de vestiging van Aero Groundservices beloftevolle perspectieven: nieuwe vrachtrafieken op Amerikaanse en Oosterse bestemmingen worden in het vooruitzicht gesteld. Dit houdt een welkome diversificatie in met de huidige, hoofdzakelijk op Afrika en het voormalig Oostblok georiënteerde trafieken. Aero Groundservices Oostende heeft evenwel een gevoelige expansie van haar activiteiten op het oog. Hierin is onder meer begrepen de bouw van een 12.000 m² grote vrachtloods en een kantorencomplex die eind 1999 in gebruik zullen worden genomen op het Bedrijvenpark Luchthaven Oostende.

De beslissing van Aero Groundservices om zich in Oostende te vestigen is het resultaat van een intense samenwerking tussen een team van instellingen die sinds jaren nauw samenwerken: Luchthaven Promotie Oostende, de luchthavendirectie, de intercommunale WIER en de GOM - West-Vlaanderen. Deze resulteerde in een vast samenwerkingsverband specifiek voor de promotie van het luchtvaartgebonden bedrijvenpark. Hieraan nemen deel: de provincie West-Vlaanderen, de stad Oostende, de vzw LPO, de intercommunale WIER en de GOM - West-Vlaanderen, die het geheel trouwens coördineert. De promotieacties worden gefinancierd met Europese EFRO-steun en met een bijdrage van het Vlaamse Gewest.

De eerste producten van dit samenwerkingsverband voor de promotie van het luchtvaartgebonden bedrijvenpark waren de brochure over de luchthaven en het bedrijvenpark en de deelname aan de Air Cargo Exhibition die van 3 tot 6 mei 1998 in het Palais des Congrès in Parijs plaats had.

De uitbouw en de erkenning van het **Vliegveld Kortrijk-Wevelgem** is door het Streekplatform Rebak als één van de twaalf hefboomprojecten opgenomen. Hoofdbekommernissen zijn het aantrekken van een regelmatige feeder naar een vooraanstaande Europese luchthaven en het ter beschikking stellen van verkeersleiders door de Regie der Luchtwegen.

De zeehaveninfrastructuur

Hoewel de **haven van Zeebrugge** er momenteel bijligt als één grote bouwwerf, biedt ze uitstekende perspectieven inzake toekomstige activiteiten. In 1998 stonden de uitbreidingswerken bij de Ocean Containerterminal Hessenatie Zeebrugge centraal. Aan de verlengde oostkaai zullen vanaf medio 1999 drie containerschepen van meer dan 4.000 TEU kunnen worden behandeld.

In december werden de werken voor de bouw van kaaimuren in het Wielingendok en het Albert II-dok toegewezen. De terreinen tussen beide dokken worden opgehoogd en van spoorweginfrastructuur voorzien. Deze werken dienen dringend aangevat te worden ten behoeve van de Stora papier- en pulpterminal. Deze Zweeds-Finse woudproductengroep zal haar Europees

De haven van Zeebrugge biedt aanzienlijke troeven voor de inplanting van distributieprojecten van Amerikaanse of Aziatische oorsprong.

distributiecentrum in de Zeebrugse buitenhaven vestigen. Van bij de aanvang zal de Stora-traffic 700.000 ton per jaar bedragen; op termijn gaat het om een jaarvolume van 3,5 miljoen ton. Stora is de zesde grootste papierproducent ter wereld. De keuze van Zeebrugge als Europees distributiecentrum past in de introductie van een revolutionair intermodaal transportconcept. De Stora-terminal mikt op termijn op een tewerkstelling van 200 personen.

Door zijn dynamische trafficontwikkeling en zijn uitgelezen ligging als bindteken tussen Groot-Brittannië en het Europese vasteland biedt de haven van Zeebrugge aanzienlijke troeven voor de inplanting van distributieprojecten van Amerikaanse of Aziatische oorsprong.

In nauwe samenwerking met de nv Seapark nam het havenbestuur dan ook het initiatief tot oprichting van een distributiekamp in de onmiddellijke omgeving van het zuidelijk insteekdok in de Zeebrugse achterhaven. Eind 1998 werd daar een eerste inplanting operationeel: een bandendistributieproject van de Japanse Bridgestone-Firestone groep. In de achterhaven worden ook terreinen opgehoogd voor World Port Services die zal investeren in een 26 ha groot autodistributiecentrum. De vestiging van een Pre-Delivery-Inspection centre is in het project begrepen. Deze distributieprojecten laten verhopen dat op termijn de directe tewerkstelling tot 800 personen kan oplopen.

Het verdwijnen van de RMT heeft de situatie in de **Oostendse haven** sinds de aanpak van het Masterplan grondig gewijzigd. Strategisch wordt prioritair geopteerd voor de renovatie van de voorhaven, waarbij gestreefd wordt naar een scheiding van het passagiersverkeer (Westeroever) van de vrachtraffic (Oosteroever). Het passagiersverkeer ondersteunt de toeristische functie van Oostende, terwijl voor de vracht alle aandacht gaat naar de inrichting van het Zeewezendok en de Diepwaterkaai.

De realisatie van de verbinding Kennedy Rondpunt-De Bolle vergt vanaf 1998 de inzet van belangrijke budgetten. Hierdoor en ook door de oriëntatie van het ro/ro-verkeer naar het Zeewezendok, waardoor de nood aan nieuwe terreinen langs de Diepwaterkaai tijdelijk is verminderd, is de sluisverbinding tussen voor- en achterhaven naar de toekomst verschoven.

Vanaf 1999 gaat ook veel aandacht naar de uitbouw van de achterhaven met de uitrusting van het Plassendale 1-project met de bouw van een fluviaal insteekdok dat eind november 1998 werd aanbesteed. De terreinen van Plassendale 1 krijgen als logistiek park een distributiefunctie.

De sleutel tot het vrijmaken van haventerreinen op de Westeroever en tot de ontsluiting van de achterhaven blijft evenwel de realisatie van de nieuwe zeesluis. Van een echte renovatie en herstructurering van de Oostendse haven kan geen sprake zijn zolang de bouw van de nieuwe sluis niet vroeg geprogrammeerd wordt in het geheel van de renovatiewerken. De herschikking van de voorhaven kan slechts op een efficiënte wijze gebeuren als moderne terminals met voldoende kaai diepte en opslagoppervlakte kunnen worden ingeplant. Hiertoe is de omlegging van de Slijkensesteenweg en de demping van de Handelsdokken vereist. De conventionele trafficen die nu in de voorhaven behandeld worden dienen plaats te ruimen voor modern ro/ro-vervoer en naar de achterhaven getransfereerd te worden. De leefbaarheid van het bestaande industriële complex, de creatie van nieuwe trafficen en de inplanting van nieuwe havengebonden vestigingen zijn eveneens van de bouw van de sluis afhankelijk.

In het geheel van het havenrenovatieproject dient de bouw van de nieuwe sluis daarom niet alleen als sluitstuk, maar als onontbeerlijk scharnierpunt te worden beschouwd.

Wegeninfrastructuur, waterwegen en spoorwegen

Zoals voorgaande jaren is opnieuw blijvende aandacht besteed aan de behoeften inzake een goede interne verkeersinfrastructuur en aan de integratie ervan in nationaal en internationaal verband. Evoluties worden van nabij gevolgd; waar nodig worden beleidsinstanties benaderd.

Hoewel er in de Richtnota 1997-1998, door de Vlaamse regering opgesteld ten aanzien van de werking van de GOM's, sprake is van "de rol die aan de GOM's werd toebedeeld inzake advies over de driejarenprogramma's infrastructuurwerken", is aan de GOM - West-Vlaanderen geen advies gevraagd omtrent deze programma's.

In verband met de wegeninfrastructuur is de aandacht in 1998 opnieuw vooral gegaan naar de problematiek van de oostwaartse verlenging van de A18 Adinkerke-Jabbeke via Brugge (Blauwe Toren) naar Westkapelle (waar aansluiting zou gemaakt worden op de expresweg N49 Westkapelle-Antwerpen). De GOM - West-Vlaanderen heeft steeds geijverd voor deze verlenging en heeft dit ook gedaan in 1998. Deze verlenging beoogt een betere ontsluiting van de haven van Zeebrugge en een ontlasting van de Koninklijke Baan doorheen de badplaatsen; zij zou ook zorgen voor een ontlasting van de expresweg N31 in de doortocht van de Brugse agglomeratie. Men weet dat deze verlenging in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen slechts ten dele is opgenomen, met name de sectie tussen Blauwe Toren en Westkapelle. Tussen Jabbeke en Blauwe Toren krijgt men hierdoor een ontbrekende schakel.

Nog in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is gesteld dat er tussen Ieper (eindpunt van de A19) en Veurne geen (nieuwe) hoofdweg of primaire weg kan aanvaard worden; enkel een secundaire weg wordt verantwoord geacht. Deze secundaire weg is te traceren vanaf een nader te bepalen punt op de ring van Ieper naar een nader te bepalen punt op de weg Ieper-Veurne (N8). Rond het vinden van een tracé heeft de Provincie een "Bijzondere Verkeerscommissie N8" opgericht waarvan de GOM - West-Vlaanderen lid was en die haar activiteit in 1998 beëindigde.

In verband met de waterwegen stond in 1998 de Leie opnieuw in de belangstelling. De doortocht van Kortrijk is thans nog een flessenhals tussen de reeds op 1.350 ton gebrachte paden stroomop- en stroomafwaarts deze stad. De aanpassingswerken te Kortrijk zijn in 1997 officieel gestart. De GOM - West-Vlaanderen heeft jarenlang mede geijverd voor de uitvoering van dit project. Dit heeft te maken met de economische ontwikkeling van de streek, het bevorderen van de transportfunctie van de waterweg, de waterbeheersing en de veiligheid (onstabiele van bepaalde kaden).

De GOM - West-Vlaanderen is lid van de "Opvolgingscommissie Leie-Kortrijk", ingesteld door de Vlaamse overheid. Bij de rechtekking van de bocht ter hoogte van de Diksmuidekaai stootte men evenwel op een historisch afvalstort waardoor er een vertraging van de werken met één jaar dreigt te ontstaan. Om deze te compenseren pleit de GOM - West-Vlaanderen dan ook voor een versnelde aanpak van de werken ter hoogte van de westelijke ringbrug.

Nog op het vlak van de waterwegen is te wijzen op het Studiecomité Leie en Bijkanalen waarvan de GOM - West-Vlaanderen lid is.

Op het vlak van de spoorwegen is te vermelden dat de rechtstreekse relatie Oostende-Brugge-Kortrijk-Rijsel (met aansluiting op de hogesnelheidstreinen aldaar) in 1998 nog meer gestalte kreeg. In de nieuwe dienstregeling sinds mei 1998 is het aantal verbindingen opgetrokken tot vier per dag en per richting. De GOM - West-Vlaanderen heeft steeds gestreefd naar deze rechtstreekse verbinding omdat zij korter is dan de omweg via Brussel.

Nog een spoorproject dat steeds de steun kreeg van de GOM - West-Vlaanderen en dat in 1998 tot voltooiing kwam is de doortrekking van de kusttram Knokke-De Panne tot in het treinstation te Adinkerke. Hierdoor is een optimale aansluiting ontstaan tussen de spoorlijn Gent-Adinkerke en de kusttram.

Telecommunicatie

De telecomsector staat aan de vooravond van een periode van snelle ontwikkelingen en vergaande veranderingen, vergelijkbaar met wat de afgelopen decennia betekenden voor de computerindustrie. De GOM - West-Vlaanderen verwacht voor de sector een versnelde technologische innovatie, een groot aantal leveran-

ciers dat in de telecomsector stapt en een toevloed van nieuwe producten en diensten. Die zullen het leven van de bedrijfswereld en de consumenten op ingrijpende wijze veranderen.

Zo bouwt Telenet in de periode 1999-2001 het bestaande eenrichtingskabelnet uit tot een interactief breedbandnetwerk dat aan zowel professionele als private gebruikers diverse multimediasdiensten zal aanbieden. Ook Belgacom laat zich niet onbetuigd en biedt snelle toegang tot het internet dankzij de nieuwe ADSL-technologie.

De GOM - West-Vlaanderen volgt deze ontwikkelingen van nabij en bevordert de tijdige implementatie van de telecommunicatietoepassingen in onze provincie.

Goedgekeurde projecten Europese programma's

In het gebied "Westhoek-Middenkust-Zeevisserijgebied" (Poperinge, Ieper, Zonnebeke, Langemark-Poelkapelle, Houthulst, Lo-Reninge, Diksmuide, Veurne, Gistel, Oudenburg en Nieuwpoort, en een gedeelte van Middelkerke, Oostende en Bredene) is sinds eind 1995 het Europese doelstelling 5b-programma van toepassing. De hoofddoelstellingen zijn tweemaal: enerzijds het versterken van de tewerkstelling in de regio en anderzijds het verhogen van de leefbaarheid van de plattelandskernen van de Westhoek.

Voor de uitvoering van en het toezicht op het doelstelling 5b-programma werden twee comités opgericht, namelijk een Managementcomité (bevoegd voor de goedkeuring van concrete projecten) en een Toezichtcomité (bevoegd voor de algemene opvolging van het programma). De comités worden bijgestaan door een Programma Management Eenheid, waarvan de uitbouw en de coördinatie begin 1996 werd toegewezen aan de GOM - West-Vlaanderen. De Programma Management Eenheid is gehuisvest in het bedrijfcentrum te Veurne.

In het kader van het doelstelling 5b-programma Westhoek-Middenkust-Zeevisserijgebied zijn Europese middelen beschikbaar voor een totaal bedrag van circa 1.079 miljoen fr., waarvan 57 % is voorzien vanuit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), 11 % door het Europees Sociaal Fonds (ESF) en 32 % door het Europees Oriëntatie en Garantie Fonds voor de Land- en tuinbouw (EOGFL).

Op 18 september 1998 werd door de Europese Commissie de nieuwe Beschikking van het doelstelling 5b-programma goedgekeurd. Deze geactualiseerde Beschikking wijzigt de eerste Beschikking van 31 maart 1995 en houdt een programmawijziging in die de realisatie van een aantal hefboomprojecten moet mogelijk maken.

In 1998 werden 60 projecten goedgekeurd voor een totaal bedrag van circa 405,6 miljoen fr. Europese middelen. Hiervan werd circa 213,5 miljoen fr. toegewezen uit het EFRO. In het kader van de versterking van het economisch weefsel werden de EFRO-projecten "uitrustingswerken bedrijventerreinen Plassendale 2 en 3 te Oostende", "uitrustingswerken regionaal bedrijventerrein FLV, fase 2 te Ieper" en "promotiecampagne haven Oostende" goedgekeurd. Ter ondersteuning van het kust- en plattelandstoerisme werd EFRO-steun toegekend aan de volgende projecten: "Bakkerijmuseum te Veurne", "Westhoekwonder te Diksmuide", "Kaasmuseum te Plassendale" en "Frimoutcentrum te Oostende". Wat het visserijtoerisme betreft, werden de volgende projecten betoelaagd: "aanpassen van de toeristisch educatieve infrastructuur van de vissershaven en vismijn en de toeristische valorisering van de havengeulomgeving te Nieuwpoort", "toeristische valorisatie van de archeologische site Walraversijde" en "de toeristische herbestemming van een voormalig garnaalvissersvaartuig - de Crangon".

Een studie omtrent een "innovatief Catamaran type" werd onder de visserijmaatregel "kleine scheepswerven" principieel goedgekeurd.

Onder het zwaartepunt "Arbeidsmarktonderzoek en opleidingen" werd eveneens EFRO-steun toegekend aan de bouw van een "Naschools Agrarisch Centrum te Poperinge" en aan het "Opleidingscentrum IN.RESCO in de voormalige scheepswerf Seghers te Oostende". In het kader van de leefbaarheid van de kleine plattelandskernen werd een reeks van projecten goedgekeurd, voortvloeiend uit het afgewerkte leefbaarheidsonderzoek: "belbus Veurne-Diksmuide", "Vladslo theaterdorp", "dorpsversterking Stuivekenskerke-Lampernisse: historische dorpen", "Zandvoorde - dorp met perspectief", "stadskernelvernieuwing Lo", "cultuur-toeristische versterking van de kasteelsite Wulveringem-Beauvoorde en omgeving", "Roesbrugge - stad aan de Stroom" en "dorpsversterking Reningelst: dorpshuis Roodkop en het fietscentrum De Fietseling".

Ongeveer 48,3 miljoen fr. ESF-steun werd toegewezen aan diverse opleidingsdossiers, zoals onder meer vernieuwende opleidingen in de horeca, CNC-opleidingen (gevoerde draaitechnologie), integratie in de distributietechnologie (opleiding van gekwalificeerde heftruckchauffeurs, magazijnmedewerkers en distributiechauffeurs/koeriers), opleiding in scheepsrenovatie-technieken aan de Amandine, opleidingen in de GMDSS-apparatuur voor de visserijsector, opleiding portaalkraanbediener voor de haven, bedrijfsgerichte opleiding in Ysco voor lijnverantwoordelijken, Westconstruct (bouwopleidingen), opleidingen gidsen voor Diksmuide en de Westhoek, taal- en informaticaopleidingen (hoog gespecialiseerde opleidingen) en diverse opleidingen ter ondersteuning van de KMO's.

Nagenoeg 143,8 miljoen fr. EOGFL-steun werd in 1998 door het Managementcomité toegewezen aan land-, tuinbouw- en visserijprojecten. Voor heel wat landbouw- en enkele visserijprojecten werden verlengingen met budgetverhoging aangevraagd en toegewezen. Onder het zwaartepunt "bestendigen van land- en tuinbouw" werd één nieuw project goedgekeurd onder de maatregel "creatie van een landbouwcentrum", namelijk "Landbouweducatief netwerk Westhoek (doel: verhogen imago van de landbouw)" en onder maatregel "agrobetrievencentrum-waterspaarbekkens" werden drie nieuwe projecten goedgekeurd: "bereide groenten - Alvegro", "groentendiepvriesbedrijf Covegel - Poperinge" en "aanleggen van waterspaarbekkens".

Onder het zwaartepunt "visserij" werden diverse EOGFL-projecten goedgekeurd inzake toegepast visserijonderzoek en ontwikkeling, namelijk het uitzetten van gekweekte tong met het oog op restocking, onderzoek inzake afstandsbeheer voor zeevisserij, Vlaamse mosselkweek en maritiem erfgoed (archeologisch onderzoek van de zeebodem).

Tot en met eind 1998 zijn in totaal reeds 130 projecten goedgekeurd. Ruim 83,5 % van de beschikbare Europese middelen zijn eind 1998 toegewezen aan concrete projecten.

Met het oog op de ondersteuning van de levensvatbare activiteiten in de textiel- en kledingsector en de economische diversificatie van de regio is eind 1997 het Communautair Initiatief RETEX effectief van start gegaan. De programmaperiode, die normaal liep tot en met 31 december 1997, werd met de nieuwe Beschikking van 20 november 1998 verlengd tot eind 1999. Naast de verlenging in de programmaperiode,

werden eveneens reservemiddelen (1.000.000 ECU, in prijzen 1995) en indexeringsmiddelen voor 1995-1996-1997 (42.000 ECU) toegewezen.

Het Retex-gebied stemt overeen met het doelstelling 5b-gebied. De secretariaatsopdracht werd aan de GOM - West-Vlaanderen toegewezen. In het kader van het Communautair Initiatief Retex Westhoek-Middenkust zijn circa 94,5 miljoen fr. (2,442 miljoen ECU) Europese middelen beschikbaar, waarvan 69,78 % is voorzien vanuit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) en 30,22 % uit het Europees Sociaal Fonds (ESF).

In 1998 werd door het Managementcomité Retex EFRO-steun toegewezen voor een totaal steunbedrag van circa 58,9 fr. EFRO-steun. In het kader van het ondersteunen van de levensvatbare activiteiten van de textielsector werden aan volgende projecten EFRO-steun toegewezen: actualisering CAD-Lectra, Onderzoeksfonds met het oog op innovatie in productontwikkeling voor textielbedrijven, Jacquard on-line (Santens) en basisonderzoek naar elementen die leiden naar innovatie in sponsweefsel. Wat de economische reconversie van de regio betreft, werden twee EFRO-projecten goedgekeurd: "opleidingscentrum FLV" en "bedrijfsfonds west 2000".

Circa 2,8 miljoen fr. ESF-steun werd in 1998 door het Managementcomité RETEX toegewezen aan diverse opleidingsdossiers, zoals onder meer opleiding CAD-LECTRA in de kleding- en textielsector, een vraagzijde-analyse van de opleidingsnoden van de textielbedrijven in het Retex-gebied, opleiding leidinggeven in bedrijf Clama te Ieper, individuele beroepsopleiding in de textiel- en confectiesector en oriëntering en begeleiding van ex-Lee werknemers.

Tot en met eind 1998 werden 12 projecten goedgekeurd, goed voor een totaal toegewezen Europees bedrag van 61,8 miljoen fr. (65,4 % van de beschikbare middelen).

Tot eind 1999 kunnen nog 5b- en Retex-projecten worden vastgelegd, waarvan de uitvoering van de werken en de daarmee gepaard gaande uitgaven nog mogen lopen tot eind 2001.

Voor de volgende programmeringsperiode van de Europese Structuurfondsen (2000-2006) heeft de GOM - West-Vlaanderen in september 1998 een voorstel geformuleerd inzake de verlenging van de afbakening van plattelands- en visserijgebieden in West-Vlaanderen die kunnen genieten van Europese steun. Hierbij werden de strikte criteria gebruikt die worden vermeld in de voorstellen tot hervorming van het Europees

Structuurbeleid. Uit deze voorstellen van de Europese Commissie blijkt dat de huidige doelstelling 5b (platte-landsreconversieprogramma) vervalt, maar samen - met onder meer industriegebieden, stedelijke gebieden en vissergebieden - wordt geïntegreerd in de vernieuwde doelstelling 2.

Het stimuleringsprogramma voor de impulsregio Oostende-Blankenberge

De impulsregio Oostende-Blankenberge kreeg voor de periode 1991-1993 een enveloppe van 296,7 miljoen fr. toegewezen. In 1998 sloot de GOM - West-Vlaanderen nog een laatste cofinancieringsovereenkomst af met het Vlaamse Gewest voor de promotie van het luchthavengebonden bedrijvenpark te Oostende. Hiertoe werden saldi aangewend die wegens onvolledige uitvoering op bepaalde projecten dreigden te ontstaan. Dit bijkomend project brengt het totaal aantal afgesloten overeenkomsten op 22, waarmee een globaal bedrag van 337,1 miljoen fr. (inclusief de aanwending van gegeneerde intresten) gemoeid is. In de loop van 1998 betaalde de GOM - West-Vlaanderen voor een totaal van 10,2 miljoen fr. aan voorschotten uit aan de projectpromotoren en recupereerde 4,4 miljoen fr. ongebruikt gebleven voorschotten. Van de globale impulsenveloppe werd hierdoor reeds 294,6 miljoen fr. aangewend.

Evolutie van GOM-initiatieven in de industriële en dienstensectoren

Transportzone Zeebrugge (TZZ)

De Zeebrugse Transportzone werd ontworpen als polyvalente zone voor de huisvesting van transport- en havengebonden activiteiten die geen directe binding hebben met het water, maar wel voeling met de haven. Door de indienststelling van de interconnector-gasterminal in de tweede helft van 1998 werd andermaal een mijlpaal gezet in de realisatie van de transportzone. Met steun van het Vlaamse Gewest werd de derde fase van de infrastructuurwerken opgestart. Het einde van deze werken is in mei 1999 voorzien. De intercommunale WIER werkt tevens aan het saldo-plan. De totale oppervlakte van de zone zal dan 73,8 ha bedragen.

In het afgelopen jaar werden 4,27 ha grond verkocht aan vijf nieuwe investeerders. Hierdoor worden weer nieuwe arbeidsplaatsen voor de eerstvolgende maanden in het vooruitzicht gesteld.

Beheersmaatschappij van het internationaal transportcentrum LAR

Naast het veiligstellen van de uitbreidingsmogelijkheden van het internationaal transportcentrum LAR, gaat blijvende aandacht naar de verspreiding van de naam-bekendheid en naar tal van andere activiteiten, waaronder voornamelijk nauwe contacten met de lokale en centrale douanebesturen en initiatieven ter bevorde-

De vestiging van vijf nieuwe investeerders op de Zeebrugse Transportzone zorgt voor nieuwe arbeidsplaatsen.

ring van de werking van de spoorterminal. De activiteiten op de LAR evolueren positief: de tewerkstelling en het aantal geleverde prestaties blijven er toenemen.

Flanders Vegetables Export cv

Een aantal jaren terug nam de GOM - West-Vlaanderen het initiatief om samen met het West-Vlaams provinciebestuur, de Veiling REO, en een aantal West-Vlaamse exporteurs van verse groenten een promotie-inspanning te doen voor de export van verse groenten en fruit naar moeilijke markten. In eerste instantie kwam Groot-Brittannië aan de beurt, maar sinds enkele jaren ligt de klemtoon van de actie uitsluitend op Oost-Europa. De actie resulteerde in 1998 in een export van 176 miljoen fr., goed voor ongeveer 7.000 ton. Dit is een daling ten opzichte van 1997 met zowat een vierde in fr. en een derde in gewicht. Deze daling is uitsluitend het gevolg van de crisis van de Russische roebel van midden augustus 1998 waardoor de export gedurende twee maanden zowat stillag. Naar het einde van het jaar trad een voorzichtig herstel op. De export van 1998 betrof, zoals de vorige jaren, vooral peren, tomaten, appels en aardappelen.

Dirk Frimout Centrum nv

Nadat op 2 juli 1998 te Oostende de samenwerkingsovereenkomst ondertekend was tussen de Provincie West-Vlaanderen, de Stad Oostende, de Stichting Dirk Frimout en Vardon Attractions, werd op 20 november 1998, in uitvoering van deze overeenkomst, de nv Dirk Frimout Centrum, centrum voor de dynamiek van de ruimte en de aarde opgericht.

De partners in deze vennootschap zijn de GOM - West-Vlaanderen die optreedt namens de Provincie West-Vlaanderen, de Stad Oostende, de Stichting Dirk Frimout en de Britse groep Vardon Attractions.

De doelstelling van de vennootschap is het vormgeven van het Dirk Frimout-project te Oostende. Dit project beoogt het bevorderen van de kennis van de aarde en de relatie mens-aarde-ruimte in de ruimste betekenis. Met behulp van moderne voorstellingstechnieken zal op een informatieve, leerzame en zeker ook attractieve manier de wisselwerking en de dynamiek van de verschillende sferen die het "Systeem Aarde" bepalen, worden weergegeven.

In dialoog met de Dirk Frimout Stichting zal gewaakt worden over het wetenschappelijk en educatief concept van het centrum. Fase 1 van het project, waarvoor een kapitaal van meer dan 8 miljoen fr. werd bijeengebracht, is uitgevoerd. Gedurende deze fase werd de

Partners in de nv Dirk Frimout Centrum zijn van links naar rechts: J. Callens, adjunct-directeur-generaal GOM - West-Vlaanderen; G. Defreyne, gedeputeerde; D. burggraaf Frimout; J. Vandecasteele, burgemeester Stad Oostende; S. Borrey, medewerker Vlaamse Gemeenschap; N. Vandenberghe, voorzitter Dirk Frimout stichting; N. Varney, managing director Vardon Attractions; G. Dewancker, voorzitter directiecomité Dirk Frimout Stichting en R. Maes, directeur Sealife Centre (Vardon Attractions).

haalbaarheidsstudie die door WES was opgemaakt, aangevuld en verfijnd. Naast de wetenschappelijke inbreng moest ook de goede bedrijfseconomische basis van dit nieuwe initiatief gewaarborgd worden.

De finalisering van de studie die de noodzakelijke randvoorwaarden voor het project moet vastleggen, werd afgerond in december 1998. In 1999 kan dan tot de uitvoering van fase 2 overgegaan worden.

Gedurende fase 2 zal het gereserveerde kapitaal van 250 miljoen fr. volledig in het project gebracht worden om de realisatie af te werken tegen juni 2000.

Het Dirk Frimout-project betekent een belangrijke verrijking van het educatief wetenschappelijk en toeristisch aanbod in Oostende en de provincie West-Vlaanderen.

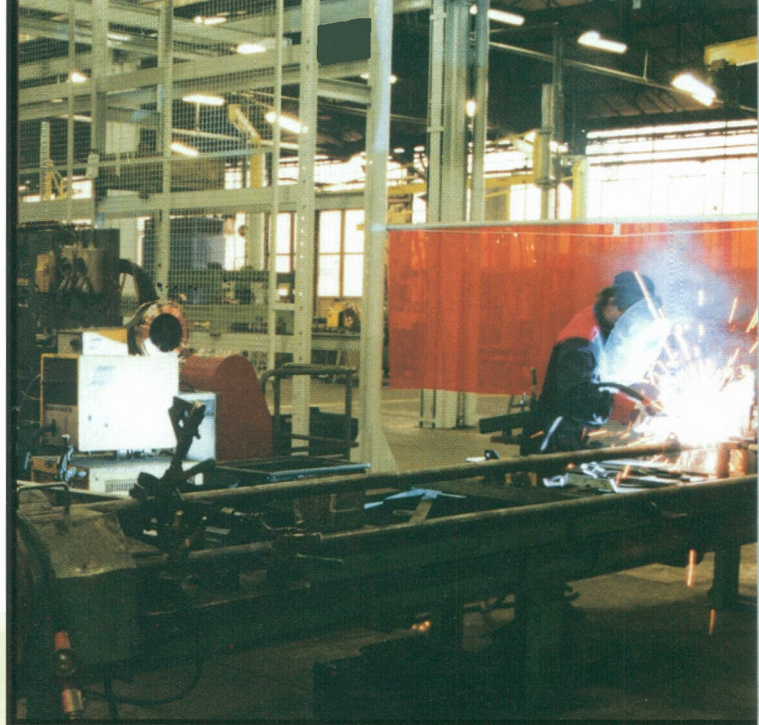
De Hallen Kortrijk cv

De Hallenkalender voor 1998 was stevig gevuld. Zeven nieuwe beursevenementen vulden de vaste waarden aan, zodat een totaal pakket van 36 activiteiten kon aangeboden worden.

Ook in het buitenland was de vennootschap actief: een vijfde van de omzet werd gegenereerd in Rijsel, Utrecht en Luxemburg en gestreefd wordt naar een verdubbeling tegen 2000. In Nederland werd de vennootschap geconfronteerd met fusies binnen de beursmanifestatiewereld en een verhevigde concurrentie.

5

Socio-economische gegevensbank voor de provincie

De GOM - West-Vlaanderen rapporteert sinds jaren over de sociaal-economische kengetallen van de provincie en de subregio's en inventariseert de noden op het vlak van bedrijventerreinen, infrastructuur en huisvesting. Het door de GOM gepubliceerde conjunctuuroverzicht is de vinger aan de pols van de gehele provincie. Eén van de indicatoren die opgevolgd wordt is de conjunctuurindicator van de Nationale Bank. Deze wordt door de Nationale Bank opgesteld aan de hand van conjunctuurenquêtes, die de verwachtingen van de ondernemers weerspiegelen. Uit de resultaten blijkt duidelijk dat de conjunctuurcyclus, na de piek eind 1997, in 1998 in een neerwaartse beweging zat.

De GOM - West-Vlaanderen volgt ook continu het aanbod van bedrijventerreinen op en beheert sinds geruime tijd een databank inzake de beschikbaarheid en de verkopen van gronden op bedrijventerreinen in West-Vlaanderen. Deze gegevens dienen als basis voor de analyse van het aanbod en de vraag naar gronden op bedrijventerreinen.

Teneinde reeds zeer vroeg inzicht te verkrijgen in de oorzaken van de bevolkingsevolutie voert de GOM - West-Vlaanderen jaarlijkse enquêtes uit bij alle gemeentebesturen. Deze informatie kan van fundamenteel belang zijn bij het maken van bevolkings- en gezinsprognoses op gemeentelijk vlak.

De evolutie van de industriële tewerkstelling in West-Vlaanderen wordt met jaarlijkse enquêtes bij het bedrijfsleven opgevolgd. De groei van de tewerkstelling per sector en per grootteklasse kan hierdoor nagegaan worden. Ook de statistieken van het aantal niet-werkende werkzoekenden, afkomstig van de VDAB, worden nauwkeurig bijgehouden en geanalyseerd. Op die manier heeft de GOM - West-Vlaanderen een zicht op alle relevante sociaal-economische indicatoren.

inhoud

Conjunctuuroverzicht

Inventarisatie bedrijventerreinen en toekomstige behoeften

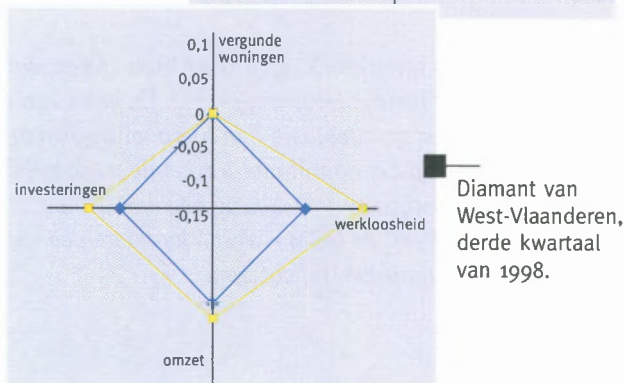
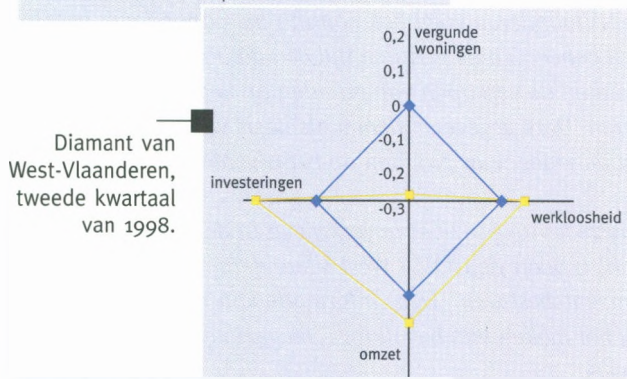
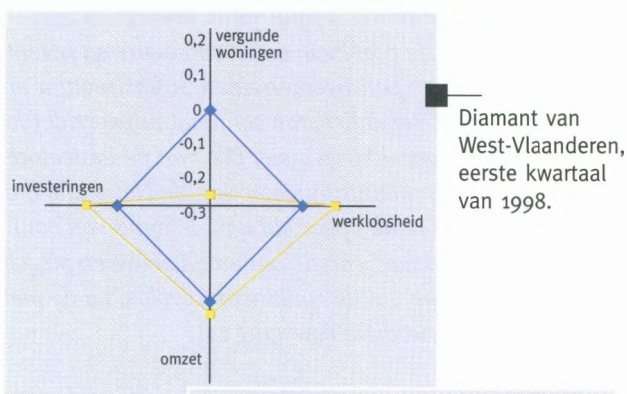
Evolutie van tewerkstelling en werkloosheid

Bevolking en bevolkingscomponenten

Conjunctuuroverzicht

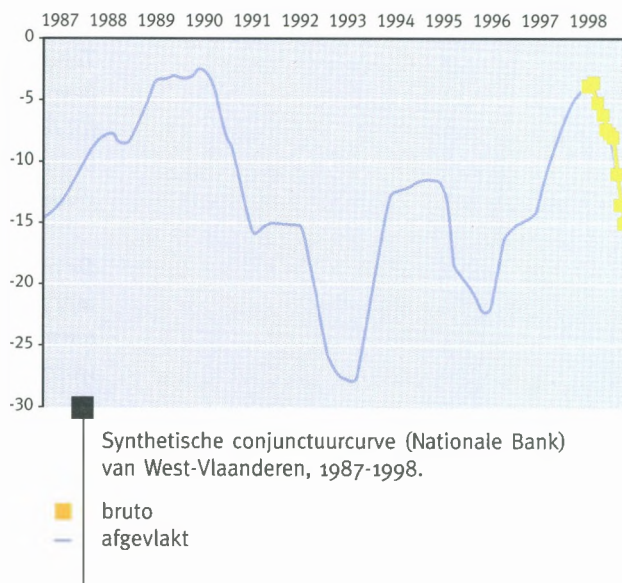
Eén van de taken van de GOM - West-Vlaanderen is de economische toestand in haar provincie te analyseren en op te volgen. In het kader daarvan worden enkele conjunctuurindicatoren nauwgezet bijgehouden. Ten eerste zijn er de arbeidsmarktindicatoren, met name de evolutie van het totaal aantal niet-werkende werkzoekenden en de niet-werkende werkzoekenden jonger dan 25 jaar en de lopende werkaanbiedingen. Vervolgens worden de beschikbare indicatoren van vraag en aanbod op het niveau van West-Vlaanderen onderzocht: de omzet en de investeringen van de grote ondernemingen met zetel in West-Vlaanderen, het elektriciteitsverbruik onder hoogspanning en de evolutie van het aantal woningen dat maandelijks vergund wordt.

Per kwartaal wordt door de GOM - West-Vlaanderen een tussentijdse balans opgemaakt van de voornaamste conjunctuurindicatoren. De toestand van de indicatoren in het beschouwde kwartaal worden dan vergeleken met dezelfde situatie over hetzelfde kwartaal een jaar eerder. De weerhouden indicatoren zijn : de groei of daling van de vergunde woningen, de omzet, de werkloosheid en de investeringen. De visuele weergave gebeurt door een assenstelsel waarop telkens twee vierhoeken terug te vinden zijn. De centrale ruit die de nulpunten verbindt, geeft een stationaire situatie weer. Dit is de situatie wanneer in een bepaald kwartaal van het lopende jaar de vier indicatoren noch verbeterd, noch verslechterd zijn ten opzichte van hetzelfde kwartaal een jaar eerder. De tweede vierhoek of zogenaamde "diamant" geeft de werkelijke situatie weer. Wanneer alle indicatoren in positieve zin evolueren verkrijgt men dus een "diamant" die groter is dan de centrale ruit. Wanneer echter alle indicatoren in negatieve zin evolueren, verkrijgt men een "diamant" die kleiner is dan de centrale ruit.

Bij het opmaken van dit overzicht kon de diamant voor drie kwartalen van 1998 opgemaakt worden.

De meeste van deze indicatoren komen met enkele maanden vertraging ter beschikking. Daarom is ook de conjunctuurindicator van de Nationale Bank een waardevolle bron. Deze indicator wordt door de Nationale Bank opgesteld aan de hand van conjunctuurenquêtes, die de verwachtingen van de ondernemers weerspiegelen. De resultaten van deze enquêtes zijn heel snel beschikbaar.

In de loop van 1998 zijn de bruto-waarden van de synthetische curve (Nationale Bank) van West-Vlaanderen continu afgenomen. Dit betekent dat het aandeel van de negatieve antwoorden van West-Vlaamse ondernemers op enquêtevragen omtrent de activiteit, de vraag en de vooruitzichten toenam. Enkel in de maand december bleef de curve op hetzelfde niveau als de maand voordien. De afgevlakte curve, die met enkele maanden vertraging berekend wordt, is dan ook in de loop van 1998 beginnen dalen. In historisch perspectief is duidelijk dat de conjunctuurcyclus, na de piek eind 1997, in 1998 in een neerwaartse beweging zat, net zoals na de hoogconjunctuur van 1989-1990 en 1994.

De systematische uitbouw van bedrijventerreinen is een wezenlijk element in de economische streekontwikkeling. Op de foto: uitbreiding leperleekanaal.

Inventarisatie bedrijventerreinen en toekomstige behoeften

De systematische uitbouw van bedrijventerreinen is een wezenlijk element in de economische streekontwikkeling. Een voldoende en gediversifieerd aanbod bouwrijpe gronden moet dan ook permanent op de markt zijn. De GOM - West-Vlaanderen volgt daarom continu het aanbod van bedrijventerreinen op.

De GOM - West-Vlaanderen beheert sinds geruime tijd een databank inzake de beschikbaarheid en de verkoop van gronden op bedrijventerreinen in West-Vlaanderen. Naast de initiële verkopen (van terreinbeheerder naar bedrijf), wordt tevens rekening gehouden met doorverkopen (tussen bedrijven). Voor alle bedrijventerreinen en de betrokken bedrijven worden diverse kwalitatieve en kwantitatieve gegevens (zoals tewerkstelling, oppervlakte, aard van de activiteit ...) bijgehouden. Jaarlijks worden de gegevens geactualiseerd.

Deze gegevens dienen als basis voor de analyse van het aanbod en de vraag naar gronden op bedrijventerreinen. In 1998 is de GOM - West-Vlaanderen, in opdracht van het Vlaamse Gewest, gestart met het bijhouden van de informatie betreffende bedrijventerreinen in een GIS-omgeving (Geografisch Informatiesysteem).

Evolutie van tewerkstelling en werkloosheid

De GOM - West-Vlaanderen organiseert jaarlijks een enquête bij de West-Vlaamse industriële bedrijven met minstens vijf tewerkgestelden waarbij gevraagd wordt naar de tewerkstelling op 31 december van het voorbije jaar. Aan de hand van de resultaten van deze enquête krijgt de GOM - West-Vlaanderen op een snelle manier inzicht in de evolutie van de industriële tewerkstelling in West-Vlaanderen en kan ook de groei van de tewerkstelling per sector en per grootteklasse nagegaan worden.

'Ijsjes' bij de firma Frisa uit Kuurne.

De GOM - West-Vlaanderen verzamelt en analyseert ook diverse tewerkstellingsstatistieken afkomstig van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) en de Rijksdienst voor de Sociale Verzekering der Zelfstandigen (RSVZ). Ook de statistieken van het aantal niet-werkende werkzoekenden, afkomstig van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding, worden nauwkeurig bijgehouden en geanalyseerd. Op die manier heeft de GOM - West-Vlaanderen een zicht op de sociaal-economische toestand van alle West-Vlaamse gemeenten.

Bevolking en bevolkingscomponenten

De gegevens van het Rijksregister omtrent de loop van de bevolking in het afgelopen jaar in de gemeenten, worden door het NIS ten vroegste in de maand april ter beschikking gesteld. Daarom voert de GOM - West-Vlaanderen elk jaar in januari een enquête bij de West-Vlaamse gemeentebesturen waarbij zij vraagt hoe groot de bevolking was op 1 januari en 31 december van het voorbije jaar. Om een inzicht te verkrijgen in de oorzaken van de toe- of afnames van de bevolking, vraagt zij ook naar de verschillende bevolkingscomponenten, met name de geboorten, sterfte, in- en uitwijkingen in het afgelopen jaar. Zo wordt reeds zeer vroeg inzicht verkregen in het feit of de bevolkingsevolutie haar oorzaak vindt in geboorteoverschotten of -tekorten en/of vestigings- of vertrekoverschotten. Deze informatie kan van fundamenteel belang zijn bij het maken van bevolkings- en gezinsprognoses op gemeentelijk vlak.

Grensoverschrijdende samenwerking

inhoud

Interregprogramma's

De bedrijvencentra in Slowakije, Tsjechië,
Hongarije en Zuid-Afrika

Interregprogramma's

Nord - Pas-de-Calais

In het kader van het Interreg II programma West-Vlaanderen/Nord - Pas-de-Calais voert de GOM - West-Vlaanderen samen met haar partner de "Chambre Régionale de Commerce et d'Industrie (CRCI) Nord - Pas-de-Calais" een programma uit dat toegespitst is op de bevordering van de grensoverschrijdende toelevering. Dit programma is in feite een verderzetting van de samenwerking tussen beide organisaties die gestart is in het begin van de jaren '90 en die geleid heeft tot de organisatie van een aantal grensoverschrijdende contactdagen in de volgende sectoren: algemene toelevering, kunststofverwerking, technisch textiel, onderhoud en industriële diensten. Het doel van deze contactdagen was de bedrijven uit beide regio's samen te brengen met het oog op het uitwerken van een samenwerking op vooral technisch vlak. Het programma dat in 1998 van start ging is uitsluitend gericht op de algemene toelevering en bestaat uit twee deelprojecten.

Gezamenlijke promotieacties

op internationale toeleveringsvakbeurzen

Beide partners organiseren voor de KMO's uit hun regio groepsstands op dergelijke vakbeurzen. Zij beogen hierbij dezelfde doelstelling namelijk de KMO's de gelegenheid te geven om tegen aanvaardbare voorwaarden deel te nemen aan internationale vakbeurzen.

Vandaar de idee om naar aanleiding van deze manifestaties een aantal promotieacties gezamenlijk uit te voeren. In 1998 gebeurde dit op de vakbeurzen Interregio te Brussel en Midest te Parijs. Deze acties omvatten onder meer een gezamenlijke informatiestand waar de acties van de beide organisaties voor de promotie van de toelevering naar voren worden gebracht, een gezamenlijke uitnodiging van uitbesteders voor een bezoek aan deze stand en aan beide groepsstands, georganiseerde ontmoetingen van de deelnemende toeleveringsbedrijven en de uitgenodigde uitbesteders, en de publicatie van een gezamenlijke catalogo. Enkele weken voor de eigenlijke vakbeurs was er ook een ontmoeting met de pers uit beide regio's waarbij de actie werd voorgesteld maar waarbij ook een bezoek werd gebracht aan twee bedrijven die aan de stand participeerden (één aan elke kant van de grens).

Ontmoetingen bij uitbesteders

Dit programma bestaat uit de organisatie van groepsbezoeken van toeleveringsbedrijven uit beide regio's aan uitbesteders uit de eigen en de aangrenzende regio en uit het opstellen van een aantal profielen van uitbesteders uit de grensregio. De bedoeling van dit programma is de toeleveringsmarkt in de grensregio doorzichtiger te maken door meer informatie vanuit de aanbodzijde te verkrijgen en te verspreiden. Concreet is het de bedoeling om van een aantal belangrijke uitbesteders een profiel te maken waarin men kan terugvinden welke de toeleveringsbehoeften zijn van deze bedrijven. Nadien zou dan, met een groep toeleveringsbedrijven, geselecteerd in functie van het profiel, een groepsbezoek worden gebracht aan de uitbesteder. Het programma is eind 1998 gestart met een bezoek aan het autoassemblage-bedrijf Sével-Nord te Valenciennes.

Zeeland

De Euregio Scheldemond is een samenwerkingsverband tussen de provincies Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Zeeland. De eerste projecten binnen Interreg II zijn in 1996 van start gegaan. 1998 was een heel vruchtbaar jaar; maar liefst 14 projecten werden goedgekeurd. Zij kaderen vooral binnen de thema's 'Economie, technologie en innovatie' en 'Leefmilieu'.

Uitbesteden en toeleveren

Binnen het Interregproject "Euregio-Scheldemond" organiseert de GOM - West-Vlaanderen samen met de GOM - Oost-Vlaanderen en de Kamer van Koophandel Zeeland het deelproject "Uitbesteden en Toeleveren". Dit deelproject omvat drie specifieke acties, namelijk de publicatie van grensoverschrijdende toeleveringsaan-

biedingen, de doorlichting en het bezoek aan uitbesteders in de regio en de organisatie van een contactdag. Het eerste deelproject (namelijk de publicatie) ging van start op het einde van 1998 met de verspreiding in Zeeland van het tijdschrift "Toeleveren Vandaag", waarin voor de gelegenheid, naast de aanbiedingen van de Vlaamse bedrijven ook die van toeleveringsbedrijven uit Zeeland opgenomen werden. De twee overige deelprojecten zullen in 1999 van start gaan.

Stimulering van innovatie en technologische samenwerking

Het Interregproject 'Stimulering van innovatie en technologische samenwerking in de Euregio Scheldemond' heeft tot doel het innovatievermogen van de bedrijven te verbeteren aan de hand van technologisch advies en een innovatie-actieplan. Via de samenwerking tussen bedrijven en kennisaanbieders wil men het innovatievermogen versterken. De clustering van de sterktes van twee of meerdere bedrijven kunnen leiden tot nieuwe product-marktcombinaties of andere samenwerkingsverbanden. Partners in dit project zijn de GOM - West-Vlaanderen, de GOM - Oost-Vlaanderen en Syntens Zeeland.

In de eerste projectfase van 1 januari 1997 tot 30 juni 1998 werden 16 West-Vlaamse bedrijven geaudit aan de hand van een quickscan. Gedurende de tweede fase van 1 september 1998 tot 1 september 2000 werden in 1998 nog eens acht quickscans uitgevoerd. Aan de hand van de quickscan verkregen de bedrijven een beeld waar ze staan op vlak van innovatie. Naargelang hun innovatievermogen ondergingen zeven West-Vlaamse bedrijven verder een kernbekwaamhedenscan gedurende de eerste projectfase. Uit de kernbekwaamhedenscan worden de sterktes en zwaktes van de bedrijven achterhaald en probeert men deze via grensoverschrijdende samenwerking te verbeteren. Aanvullend werden er twee technologie-infonamiddagen georganiseerd in 1998. Het betrof de technologieën: vervaardigen van elektronische modules en laserlassen en -snijden.

Milieu en KMO/MKB in de Euregio Scheldemond

Het Interregproject "Milieu en KMO/MKB in de Euregio Scheldemond", uitgevoerd door de GOM - West-Vlaanderen in samenwerking met de GOM - Oost-Vlaanderen en Syntens Zeeland, wil kleine en middelgrote industriële bedrijven uit deze drie provincies stimuleren om milieuvriendelijker te gaan produceren. Door gebruik te maken van informatienamiddagen en een doorlichting van de milieuaspecten en -effecten

van de globale bedrijfsvoering wil het project de deelnemende bedrijven aansporen tot het invoeren van schone technologieën, afval- en emissiepreventie en algemene milieuzorg.

Dit project ving aan op 1 januari 1997 en loopt door tot eind 1999. In 1998 werd de aandacht toegespitst op de vlees- en visverwerkende industrie, de textielbedrijven, de houtsector en de kunststofsector. In totaal hebben reeds 78 bedrijven, verspreid over de drie provincies, deelgenomen aan het project. In 1999 komen onder andere drukkerijen, bedrijven uit de grafische sector, brood- en banketbakkers en chocoladebewerkers aan bod.

Wat de vlees- en visverwerkende industrie betreft, hebben 19 bedrijven, waaronder vijf West-Vlaamse, een milieuanalyse laten uitvoeren. Deze milieudoorlichting wordt uitgevoerd door milieudeskundigen van de drie projectpartners. Wat de textiel-, hout- en kunststofsector betreft, bedroeg het aantal West-Vlaamse bedrijven respectievelijk vijf (totaal 12 deelnemers), vier (totaal 13 deelnemers) en vijf (totaal 11 deelnemers). Als resultaat van de milieudoorlichting ontvingen deze bedrijven een individueel rapport, waarin de sterke en zwakke punten van het bedrijf op milieugebied worden opgesomd. Ook kregen zij aanbevelingen ter verbetering van hun milieubeleid. De gesuggereerde adviezen situeren zich op het eerstelijnsniveau. De nadruk ligt op preventiemaatregelen die het ontstaan van afval en emissies aan de bron beperken of reduceren. Speciale aandacht gaat naar mogelijkheden tot energiebesparing. Via het rapport worden de bedrijven attent gemaakt op het bestaan van milieuvriendelijkere grondstoffen of procestechnieken. Contactadressen voor gespecialiseerd deskundig advies of inlichtingen zoals kenniscentra, studie bureaus of leveranciers van milieutechnologie of milieuproducten worden doorgegeven.

Werd bij de doorlichting vastgesteld dat verschillende bedrijven met een gelijkaardig milieuprobleem worstelden, dan werden deze problemen in een tweede fase uitgebreider behandeld. Door het organiseren van workshops of studiedagen, verstrekten externe deskundigen aan de bedrijven extra en meer specifieke informatie. In september 1998 namen 31 bedrijven uit de verschillende sectoren deel aan een studiedag over rationeel energiegebruik. Onderwerpen zoals persluchtgebruik, relighting, warmtekrachtkoppeling, energie-audits en energiesubsidies kwamen die dag uitgebreid aan bod. Ook over de mogelijkheid tot hergebruik van afvalwater in de textielsector werd een studiemiddag georganiseerd. Milieudeskundigen van een

aantal kenniscentra schetsten voor vijf bedrijven de huidige stand van zaken over dit onderwerp. De afvalwaterproblematiek werd ook binnen de vlees- en visverwerkende industrie verder uitgewerkt. Zeven bedrijven uit de vis- en vleesverwerkende sector hebben hun problemen wat afvalwater betreft besproken met een daarin gespecialiseerd studie bureau. Bedrijven uit de houtverwerkende sector werd de mogelijkheid aangeboden om de economische haalbaarheid van een houtverbrandingsinstallatie met een extern deskundige te berekenen en te bespreken. Zeven bedrijven hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

Bepaalde milieuproblemen vragen extra onderzoek voordat een technisch-economisch haalbare oplossing kan aangeboden worden. Via het project kan 50 % financiële steun verleend worden aan een dergelijk onderzoeksproject. Een aantal bedrijven uit de vlees- en visverwerkende sector heeft, samen met een deskundige, een cluster gevormd en een onderzoeksproject uitgewerkt rond de mogelijkheid om pekelaars via membraanfiltratietechnieken te recyclen. Ook een aantal bedrijven uit de textielsector en houtverwerkende industrie onderhandelt op dit moment over het opzetten van een gemeenschappelijk onderzoeksproject.

Uit de voortgang van dit project blijkt dat een meerderheid van kleine en middelgrote ondernemingen het moeilijk heeft om de milieuwetgeving en de evolutie in milieuvriendelijke technologieën op de voet te volgen. Zij kampen vaak met tijds- en personeelsgebrek om zich grondig in milieumaatregelen te verdiepen. Bovendien reageren veel bedrijven tegenover milieu defensief in plaats van (pro)actief, onder meer omdat milieumaatregelen verondersteld worden altijd hoge, extra kosten met zich mee te brengen. Het besef dat preventieve en brongerichte milieumaatregelen kostenneutraal tot kostenbesparend zijn, is bij de meeste bedrijfsleiders nog onvoldoende doorgedrongen.

De concrete acties van enkele bedrijven naar aanleiding van hun deelname aan het project 'Milieu en KMO/MKB in de Euregio Scheldemond' zijn indicaties dat, mits voldoende motivatie en begeleiding, een positieve mentaliteit tegenover milieuzorg bij KMO's kan gecreëerd worden. Deelname aan dit project is voor verschillende bedrijven net dat extra duwtje in de rug geweest dat hen ertoe bewogen heeft om op een systematische manier hun milieuprestaties te evalueren en om actief verbeteringsopties op te sporen en in het bedrijf te implementeren.

De bedrijventra in Slovakië, Tsjechië, Hongarije en Zuid-Afrika

Het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, afdeling Europa Economie, vroeg de GOM - West-Vlaanderen in 1997 om de begeleiding op zich te nemen van een nieuw op te richten bedrijventra in Slovakië. Als locatie voor het bedrijventra werd gekozen voor Martin, een stad in het noordwesten van Slovakië op de as Bratislava-Krakow.

De goedkeuring van de haalbaarheidsstudie - de eerste fase van het traject - liep aanzienlijke vertraging op waardoor pas eind 1998 kon gestart worden met de verdere uitvoering van het traject in Slovakië.

Na de succesvolle afsluiting van de begeleidingsperiode, werden tijdens de algemene vergadering van november 1998 de Vlaamse aandelen in het bedrijventra in Litvinov integraal aan de Tsjechische partner overgedragen. Deze overdracht gebeurde in uitvoering van het samenwerkingsakkoord tussen beide partners. In dit akkoord was overeengekomen dat de Vlaamse inbreng zich niet alleen tot de conceptie en de bouwfase zou beperken, doch dat de GOM - West-Vlaanderen ook de startperiode zou begeleiden tot een aanvaardbare rentabiliteit werd bereikt. Voor de begeleiding van de start van het traject werden contacten georganiseerd met het Vlaamse bedrijfsleven, met de Vlaamse bedrijventra en met de trainingscentra voor KMO in Vlaanderen.

Deze begeleiding droeg ertoe bij dat de startperiode zo succesvol verliep dat reeds anderhalf jaar na de opening, de begeleidingsperiode kon beëindigd worden omdat de continuïteit van het traject gewaarborgd is. Het traject werd destijds opgericht door een vennootschap naar Tsjechisch recht, waarin de GOM - West-Vlaanderen en de Stad Litvinov participeerden. De GOM - West-Vlaanderen realiseerde dit traject in opdracht van de Vlaamse Administratie Economie. De Vlaamse aanbreng werd gefinancierd door het Vlaams Samenwerkingsprogramma voor Centraal- en Oost-Europa. Het bedrijventra in Tsjechië biedt perspectieven voor Vlaamse en West-Vlaamse bedrijven om de Oost-Europese markt via bekende Vlaamse kanalen (een bedrijventra) en op eenvoudige wijze (door de huur van een kantoor, dienstverlening en vertalingsfaciliteiten) te bewerken. Het traject telt zes kantoorruimten en 14 ateliers. Deze zijn momenteel voor 90 % bezet door jonge ondernemingen.

Midden oktober 1998 ging te Kaposvar, hoofdplaats van Somogy County, Hongarije, het bedrijventra "SOMOGY-FLANDRIA INKUBATORHAZ" van start. Dit traject is er gekomen in een nauwe samenwerking tussen de Vlaamse regering, vertegenwoordigd door enerzijds, het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Economie en de GOM - West-Vlaanderen, en anderzijds de Local Enterprise Agency (LEA) van Somogy County. Kaposvar is gelegen op 150 km ten zuiden van Budapest en op 30 km van het Balatonmeer, samen met de hoofdstad de belangrijkste toeristische attractiepool van Hongarije. De regio is sterk op de landbouw georiënteerd maar met een lichte industrie in ontwikkeling. De sterkste troef voor de regio is uiteraard het Balatonmeer en de erbij horende toeristische infrastructuur die een motor kan zijn voor de economische ontwikkeling van de streek en mogelijkheden biedt voor startende bedrijven.

In november 1996 werd een overeenkomst van samenwerking ondertekend tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika. Een van de deeltrajecten van deze samenwerkingsovereenkomst behelst de realisatie van een bedrijventra voor kleine ondernemingen. In de loop van 1998 werd door een delegatie van de GOM - West-Vlaanderen en WES een bezoek gebracht aan potentiële locaties voor de inplanting van een bedrijventra en werd een haalbaarheidsstudie afgerond.

Het actieplan dat in het kader van deze haalbaarheidsstudie werd opgemaakt, voorziet in de oprichting van een bedrijventra in combinatie met een opleidingscentra te Botshabelo in de provincie Vrijstaat. Als partners nemen aan Vlaamse zijde hieraan deel:

- de GOM - West-Vlaanderen (voor het luik bedrijventra);
- het Vormingsinstituut voor KMO (voor het luik opleidingscentra);
- het NCMV Internationaal als coördinator.

Aan Zuid-Afrikaanse zijde is de hoofdparticipant de overheid van de provincie Vrijstaat.

Samenwerking, externe relaties en documentatie

Doorstroming

De directie en stafleden van de GOM - West-Vlaanderen maken deel uit van diverse commissies, verenigingen of organismen of zijn met raadgevende stem betrokken bij de werking ervan, met het oog op samenwerking en coördinatie op het sociaal-economisch vlak. De permanente confrontatie met de dagelijkse problematiek op vele terreinen van de overheids- en de privé-sector laat toe het studie-, conceptie- en promotiewerk in te passen in de concrete realiteit, het op een breed vlak uit te dragen en versnippering van inspanningen te vermijden en vanaf de basis de noodzakelijke coördinatie te verzekeren.

Vertegenwoordigers van de GOM - West-Vlaanderen zijn actief in de volgende verenigingen :

Intercommunale verenigingen

- Leiedal sv, raad van bestuur (Kortrijk);
- Westvlaamse Intercommunale voor Economische Expansie en Rekonversie, lid raad van bestuur en directiecomité (Brugge);
- Westvlaamse Intercommunale voor Huisvestingsbeleid, adviseur raad van bestuur en directiecomité (Brugge);
- Westvlaamse Intercommunale voor Technisch Advies en Bijstand voor Ruimtelijke Ordening, adviseur raad van bestuur en directiecomité (Brugge).

inhoud

Doorstroming

Samenwerking met andere streekontwikkelingsorganismen

Algemene informatievergadering

Voordrachten

Artikels

Beheer en advies aan onderwijsinstellingen

- Vormingsinstituut KMO, raad van beheer (Brugge);
- Postuniversitair Centrum West-Vlaanderen (PUC), raad van beheer en directiecomité (Brugge), Werkgroep Wetenschappen en Toegepaste Wetenschappen.

Organen, werkgroepen en commissies in verband met ontwikkelingswerk

- FFIO (Dienst Investeren in Vlaanderen) (Brussel);
- Interregio vzw, raad van beheer (Brussel);
- Bedrijvencentrum Regio Brugge nv, raad van bestuur;
- Bedrijvencentrum Regio Kortrijk nv, raad van bestuur;
- Bedrijvencentrum Regio Oostende nv, raad van bestuur;
- Bedrijvencentrum Regio Roeselare nv, raad van bestuur;
- Bedrijvencentrum Regio Waregem nv, raad van bestuur;
- Bedrijvencentrum Regio Westhoek nv, raad van bestuur;
- Bedrijvenpark Wingene nv, raad van bestuur;
- Centrum voor Begeleiding van Ondernemingen, raad van bestuur;
- Provinciale Themacommissie Economie, Brugge;
- Beheerscomité van het Researchpark Kortrijk;
- Adviescommissie Tewerkstelling Industrie en Economie van de stad Oostende (ACTIE);
- Westvlaamse Vereniging voor de Vrije Tijd, raad van beheer (Brugge);
- Flanders Vegetables Export cv, raad van beheer;
- Alitech vzw, raad van beheer (Gent);
- Technologisch Instituut Koninklijke Vlaamse Ingenieursvereniging : Genootschap Biotechnologie (Antwerpen);
- Coördinatiecomité GIMV Vlaamse GOM's;
- Toezichtscomité "5b, Pesca, Retex";
- Managementcomité "Retex";
- Managementcomité "5b";
- LPO (Luchthaven Promotie Oostende), raad van beheer (Oostende);
- Provinciale Werkgroep voor Huisvesting (Brugge);
- Centrum voor Kwaliteitszorg West-Vlaanderen, raad van beheer;
- Studiecomité Leie en Bijkanalen (Kortrijk);
- Conferentie voor Regionale Ontwikkeling in Noordwest-Europa (Brugge), raad van bestuur (CRONWE);
- Organisatiecomité "Forum for Applied Biotechnology";
- Werkgroep Euregio Scheldemond (Middelburg, Gent, Brugge);
- Werkgroep en Stuurgroep Interreg West-Vlaanderen/Nord - Pas-de-Calais (Brugge, Rijsel);
- Innovatie- en Incubatiecentrum Kortrijk (IICK);
- Grensoverschrijdende Permanente Conferentie van Intercommunales (Kortrijk);
- Charter 99, Zuidwest-Vlaamse economische samenwerking (Kortrijk), adviseur raad van bestuur; Adviesraad Omgeving; Evaluatiecommissie Milieuverklaring Adviesraad Research;
- RISO (Regionaal Instituut voor de Samenlevingsopbouw) (Brugge), algemene vergadering;
- Stichting Dirk Frimout, raad van bestuur en directiecomité;
- Dirk Frimout Centrum nv, Centrum voor de dynamiek van de aarde en de ruimte, raad van beheer;
- Coördinatiecommissie Arbeidsmarkt Euregio Scheldemond;
- West-Vlaamse overleggroep van EURES (Kortrijk);
- Streekplatform regio Kortrijk vzw;
- Streekplatform van het arrondissement Brugge vzw;
- Streekplatform Westhoek vzw;
- Streekplatform Roeselare-Tielt vzw;
- Streekplatform arrondissement Oostende vzw;
- Centrumraad Vormingsinstituut KMO's Veurne.

Commissies in verband met leefmilieu

- Provinciaal Centrum voor Landbouw en Milieu (Roeselare);
- Coördinatiegroep Milieubeheer Energik (Antwerpen);
- Adviesraad IFEST (International Trade Fair for Environmental & Safety Technologies) (Gent);
- Werkgroep Milieu "Internationale Scheldefaculteit" (Vlissingen);
- Bekkencomité De IJzer;
- Instituut voor Zeewetenschappelijk Onderzoek, raad van beheer (Oostende);
- Milieu Overleg Luchthaven Oostende (MOLO);
- Overlegplatform Provincie-Intercommunales Huisvuilverwerking;
- Redactieraad Ecotips;
- Studiesyndicaat voor Autorecyclage STAR vzw.
- Stuurgroep Economie van de Commissie Evaluatie van de Milieu-Uitvoerings-Reglementering (CEM).

Commissies in verband met toerisme

- Toerisme Vlaanderen, raad van bestuur;
- Adviesraad voor Toerisme, Stad Brugge;
- Coördinatiegroep "Recreatie en Toerisme" van Euregio Scheldemond.

Commissies in verband met informatie

- Redactieraad van "West-Vlaanderen Werkt" (Brugge);
- Redactieraad van "Toeleveren Vandaag" van de Vlaamse GOM's;
- Redactieraad van "Zeebrugge News" APZI (Zeebrugge);
- Redactieraad van "Flanders' Business Newsletter" (Vlaamse GOM's, FFIO, Vlaamse regering);
- Adviesraad "Ondernemen in West-Vlaanderen".

Commissies in verband met ruimtelijke ordening, transport, energie

- Raad van Advies De Lijn, West-Vlaanderen (Oostende);
- Vlaamse Commissie Ruimtelijke Ordening (VLACORO);
- Transportzone Zeebrugge nv, raad van bestuur;
- Beheersmaatschappij Internationaal Transportcentrum LAR cv, raad van bestuur (BITLAR);
- Bijzondere Verkeerscommissie N8 (provincie);
- Werkgroep Ontsluiting van de haven Zeebrugge via de binnenvaart;
- AG Haven Oostende, raad van beheer;
- Opvolgingscommissie Leie-Kortrijk;
- Werkgroep Convenant Leiedoortocht Kortrijk;
- Stuurgroep en Plangroep Gemeenschappelijk Algemeen Plan van Aanleg voor de gemeenten van het arrondissement Kortrijk (GAPAK);
- Stuurgroep Mobiliteitsplan West-Vlaanderen;
- Rijn-Schelde-Delta project : Begeleidingsgroep en klankbordgroep; werkgroep bedrijventerreinen.

Vaste medewerking aan wetenschappelijke instellingen

- Instituut voor Zeewetenschappelijk Onderzoek (IZWO), raad van beheer (Oostende).

Samenwerking met andere streekontwikkelingsorganismen**Intercommunales**

Vertegenwoordigers van de GOM - West-Vlaanderen zetelen in de raden van bestuur van de intercommunale verenigingen Leiedal, WIER, WIH en WITAB. Tijdens deze, maar ook in meer informele, vergaderingen worden in gemeenschappelijk overleg belangrijke initiatieven en problemen aangepakt die tot intense samenwerking en directe resultaten leiden. Zo stonden in 1998 vooral centraal: de problematiek van de zonevreemde bedrijven, de uitrusting van diverse bedrij-

venterreinen, de ontwikkeling van het Innovatie- en Incubatiecentrum Kortrijk, de Leiedoortocht te Kortrijk en tal van andere initiatieven.

Streekplatformen in West-Vlaanderen

In uitvoering van het Besluit van 20 juli 1994 van de Vlaamse regering werden in West-Vlaanderen vijf streekplatformen opgericht en erkend. Concreet verwacht de Vlaamse regering dat een streekplatform van een bepaalde regio een consensus bereikt omtrent een streekvisie waarin een aantal strategische hefbomen van de regio worden bepaald. Op basis hiervan kan dan een streekcharter worden opgesteld. Dit is een gemeenschappelijke intentieverklaring waarin het streekplatform en de Vlaamse regering hun medewerking toezeggen aan de verwezenlijking van deze strategische hefbomen. De werking van de vijf West-Vlaamse streekplatformen in 1998 was als volgt :

Streekplatform van het arrondissement Brugge

De voornaamste activiteit van het streekplatform van het arrondissement Brugge in het afgelopen jaar was het op punt stellen van de streekvisie en het voorstel van streekcharter. Beide werden op 12 oktober 1998 ingediend bij de cel regionaal beleid van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Rebak (Regionaal Beleidscomité Arrondissement Kortrijk)

Op basis van de reeds opgestelde streekvisie werd in 1998 een strategisch plan opgesteld waarin 12 hefboomprojecten werden gedefinieerd. De algemene vergadering van 5 oktober keurde dit strategisch plan goed en diende het in als voorstel van streekcharter bij de Vlaamse regering. Rebak richtte per hefboomproject een werkgroep ad hoc op. De GOM - West-Vlaanderen neemt actief deel aan zeven van de twaalf werkgroepen.

Streekplatform van het arrondissement Oostende

De activiteiten van het streekplatform arrondissement Oostende waren in 1998 eerder beperkt: door afwijkende visies over sommige essentieel geachte hefbomen kon tussen de levende krachten van de regio voorlopig geen brede consensus rond het ontwerp streekcharter bereikt worden.

Streekplatform Roeselare-Tielt

De ontwikkelde streekvisie en het streekcharter eind 1997 werden aan de Vlaamse overheid overhandigd. Het streekplatform werd in Brussel uitgenodigd om haar standpunt te verdedigen waarbij principiële elementen van ruimtelijke ordening aan bod kwamen die door het streekplatform - samen met de GOM - West-

Norbert Vanhove, administrateur-generaal GOM - West-Vlaanderen was gastspreker op de conferentie over 'The reform of the structural funds', in het Europees Parlement te Brussel op 1 oktober 1998.

Vlaanderen - ten volle worden aangevoeld in de regio als knelpunten. Daarnaast is een aanvang gemaakt met de oprichting van een aantal werkgroepen die de prioritaire hefbomen uit het streekcharter verder zullen uitdiepen en deze met de meest geëigende instantie zullen proberen te realiseren.

Streekplatform van de Westhoek

In 1998 heeft het streekplatform Westhoek de activiteiten verdergezet met het oog op de opmaak van een streekvisie. Op 18 december 1998 werd de studie "Ontwerp van de socio-economische beleidsvisie voor de Westhoek" voorgesteld. Dit ontwerp zal vervolgens worden getoetst aan de visies van de specifieke actoren in de regio. Terzelfder tijd moeten uit deze beleidsvisie concrete hefboomprojecten worden gedistilleerd.

Andere Vlaamse GOM's

Naast de talrijke reeds eerder opgesomde vormen van samenwerking houden de administrateurs-generaal van de vijf Vlaamse GOM's regelmatig overleg rond initiatieven van gemeenschappelijke aard. Bedoeling van dit informatief overleg is te komen tot gezamenlijke standpunten in de onderscheiden beheersorganismen. Hierdoor ontstaat ook de nodige coördinatie in het raam van gemeenschappelijke initiatieven.

Algemene informatievergadering

De Algemene Informatievergadering van de GOM - West-Vlaanderen had op 8 juni 1998 plaats in het cultureel centrum De Spil te Roeselare in aanwezigheid van gouverneur Paul Breyne. Gastspreker Herman Van Rompuy, vice-eerste minister en minister van Begroting hield voor de genodigden een toespraak over 'Werkgelegenheid en Euro: uitdagingen en mythen'. Naar jaarlijkse traditie bestond de toespraak van Norbert Vanhove, administrateur-generaal van de GOM - West-Vlaanderen, uit twee delen.

In het eerste deel gaf Norbert Vanhove toelichting bij een aantal sociaal-economische indicatoren, met speciale aandacht voor de evolutie van de werkgelegenheid in onze provincie.

In het tweede deel van zijn toespraak plaatste hij de werking van de GOM - West-Vlaanderen in het teken van 'de vernieuwing van de West-Vlaamse economie'.

Voordrachten

De medewerkers van de GOM - West-Vlaanderen verzorgden in 1998 44 voordrachten :

- dr. Norbert Vanhove sprak te Antwerpen, Brugge, Brussel, Kortrijk, Lille, Roeselare (2x), Rimini, Oslo en Wenen.
- dr. iur. Jan Callens sprak te Veurne, Brugge, Roeselare, Lo-Reninge, Wielsbeke, Auckland (Nieuw-Zeeland), Sydney (Australië) en Kaposvar (Hongarije).
- lic. André De Raes sprak te Brugge.
- ir. Koen Astaes sprak te Veurne, Brugge, Brussel, Izegem, Kortrijk en Oostende.
- ing. Eddy Jonckheere sprak te Brussel en Kortrijk.
- lic. Veronique Demets sprak te Veurne en Brugge.
- lic. Pascal Walrave sprak te Veurne, Brugge en Kortrijk.
- lic. Jacques Hemschoote sprak te De Panne.
- ir. Philippe Tavernier sprak te Roeselare (4x), Kortrijk (2x), Drongen, Gent, Wingene, Geel en Antwerpen.

Artikels

- Norbert Vanhove en Rik De Keyser, *Tourism quality plan: a policy at the destination level*, Ciset, nr. 18/2, 1988.
- Nele Depestel, Tanja Termote, Jacques Hemschoote, Het economisch profiel van de provincie West-Vlaanderen in: *De arbeidsmarkt in de provincie West-Vlaanderen - jaarboek 1998*, Leuven, 1998.
- Nele Depestel, Socio-economische profielen van de arrondissementen van West-Vlaanderen in *Facetten van West-Vlaanderen*, 1998, nr 44.
- Nicole Danneels en Tanja Termote, Bezetting van de bedrijventerreinen in West-Vlaanderen, in *Facetten van West-Vlaanderen*, 1998, nr 45.
- Tanja Termote, Evolutie van de inkomens in West-Vlaanderen in *West-Vlaanderen Werkt*, 1/1998.
- Pascal Walrave, Het Weens Koopverdrag in *West-Vlaanderen Werkt*, 3/1998.
- Katrien Van Rompu, Mestverwerking in Vlaanderen, eindelijk in de startblokken in *West-Vlaanderen Werkt*, 4/1998.
- Helene De Rore, Milieu en KMO/MKB in de Euregio Scheldemond in *West-Vlaanderen Werkt*, 4/1998.

Organisatorische uitbouw en administratie

De raad van bestuur van de GOM - West-Vlaanderen telt, in toepassing van het Decreet van 12 juli 1990, 24 leden. Deze leden worden benoemd door de Vlaamse regering op voordracht van de bestendige deputatie wat de vertegenwoordiging van provincie, gemeenten en intercommunales betreft en van de werkgevers-, landbouw-, middenstands- en werknemersorganisaties wat de vertegenwoordiging van deze organisaties betreft.

Raad van bestuur

De raad van bestuur bestaat uit 24 leden en is als volgt samengesteld:

Publiekrechtelijke sector

Namens de provincie:

Amery Pieter, Veurne
Boret Walter, Lichtervelde
de Bethune Jean, Kortrijk
Defreyne Gerrit, Kortemark
Laurent Jean-Claude, Brugge
Terryn Roger, Deerlijk
Vens Werner, Izegem

Namens de gemeenten en intercommunales:

Cattoor Staf, Oostende
Denys Daniël, Roeselare
Leterme Yves, Ieper
Logghe Bernard, Brugge
Sansen Antoon, Kortrijk

Privaatrechtelijke sector

Namens de werkgevers, landbouw- en middenstandsorganisaties:

Claerhout Philippe, De Panne
Coussement Frans, Veurne*
Demasure Marnix, Ingelmunster
Herpels Peter, Wevelgem**
Mortier Jaak, Ieper
Tytgadt François, Knokke

Namens de werknemersorganisaties:

D'Haene Marc, Brugge
Demaeght Marc, Dentergem
Deseyn Luc, Kortrijk
Locquet Johan, Kortrijk
Vanlerberghe Daniël, Langemark
Van Poucke Eric, Sint-Kruis/Brugge

* ontslagnemend vanaf 12 mei en vervangen door Bart Dochy, Ledegem

** ontslagnemend vanaf 4 mei en vervangen door Vanhoutte Carl, Ieper

Voorzitter: Vens Werner

Ondervoorzitter: Laurent Jean-Claude

Nemen van rechtswege deel met raadgevende stem:

Vanhove Norbert, administrateur-generaal
Verbrugge Albert, commissaris van de Vlaamse regering

De raad van bestuur besliste om de titel van erebeheerder toe te kennen aan Eric Delzeyne die sinds de oprichting van de GOM - West-Vlaanderen ononderbroken lid was van de raad van bestuur.

Directiecomité

Het directiecomité bestaat uit 12 leden, werd benoemd door de raad van bestuur en is als volgt samengesteld:

Publiekrechtelijke sector

Namens de provincie:

Amery Pieter, Veurne
Defreyne Gerrit, Kortemark
Laurent Jean-Claude, Brugge
Vens Werner, Izegem

Namens de gemeenten en intercommunales:

Leterme Yves, Ieper
Sansen Antoon, Kortrijk

Privaatrechtelijke sector

Namens de werkegevers-, landbouw- en middenstandsorganisaties:

Coussement Frans, Veurne*
Demasure Marnix, Ingelmunster
Herpels Peter, Wevelgem**

Namens de werknemersorganisaties:

Deseyn Luc, Kortrijk
Locquet Johan, Kortrijk
Van Poucke Eric, SintKruis/Brugge

* ontslagnemend vanaf 12 mei en vervangen door Bart Dochy, Ledegem

** ontslagnemend vanaf 4 mei en vervangen door Vanhoutte Carl, Ieper

Nemen van rechtswege deel met raadgevende stem:
Vanhove Norbert, administrateur-generaal
Verbrugghe Albert, commissaris van de Vlaamse regering

College van commissarissen

Het college van commissarissen werd benoemd door de raad van bestuur en is als volgt samengesteld:

Publiekrechtelijke sector:

Terryn Roger, Deerlijk

Privaatrechtelijke sector:

D'Haene Marc, Brugge

Lid van het Instituut der Bedrijfsrevisoren:

Derycke Martin, Lendelede

Nemen van rechtswege deel met raadgevende stem:
Vanhove Norbert, administrateur-generaal
Verbrugghe Albert, commissaris
van de Vlaamse regering

Vergaderingen

De diverse bestuursorganismen kwamen te Brugge bijeen op volgende data:

Raad van bestuur	Directiecomité	College van commissarissen
10 maart	10 februari	10 maart
12 mei	10 maart	22 september
13 oktober	14 april	
10 november	12 mei	
8 december	8 juni	
<i>te Ieper</i>	<i>te Roeselare</i>	
	9 september	
	13 oktober	
	22 oktober	
	8 december	
	<i>te Ieper</i>	

Begroting

In zitting van de raad van bestuur van 8 december 1998 werd de inkomsten- en uitgavenbegroting voor 1999 goedgekeurd.

Administratie

Norbert Vanhove, administrateur-generaal
Jan Callens, adjunct-directeur-generaal
Jacques Hemschoote, directeur afdeling toegepast economisch onderzoek en ruimtelijke ordening
Philippe Tavernier, directeur afdeling milieu
Luc Vermandere, directeur afdeling bedrijfsontwikkeling
Jacques Vandewalle, directeur afdeling financiën en personeel
Viviane Van Pottelberghe, directie assistente

Inhoudstafel

1 Ontwikkeling van de ontvangststructuur voor het bedrijfsleven 3

Ruimte om te ondernemen:

herziening gewestplannen en acties voor zonevreemde bedrijven 4

Bedrijventerreinen 5

Bedrijvencentra en doorgangsgebouwen 6

Begeleiding van het bedrijfsleven 7

2 Ondersteuning van de innovatie-inspanningen van de bedrijven 11

Het Vlaams Kunststofcentrum en het Innovatie- en Incubatiecentrum te Kortrijk 12

Clustervorming in andere sectoren 12

Flanders Language Valley 12

Begeleiding van de technologische innovatie 13

3 Begeleiding bedrijven naar een pro-actief milieubeleid 17

Life-project: milieuzorg als onderdeel van kwaliteitszorg 18

Milieuverklaring "Het West-Vlaamse Milieucharter" 18

Netwerkcoördinator Afval- en Emissiepreventie 20

Coördinatie mestverwerking in Vlaanderen 20

Overige milieudienstverlening van de GOM - West-Vlaanderen 21

4 Uitbouw van de economische infrastructuur 25

De West-Vlaamse luchthavens 26

De zeehaveninfrastructuren 26

Wegeninfrastructuur, waterwegen en spoorwegen 28

Telecommunicatie 28

Goedgekeurde projecten Europese programma's 29

Het stimuleringsprogramma voor de impulsregio Oostende-Blankenberge 31

Evolutie van GOM-initiatieven in de industriële en dienstensectoren 31

5 Socio-economische gegevensbank voor de provincie 33

Conjunctuuroverzicht 34

Inventarisatie bedrijventerreinen en toekomstige behoeften 35

Evolutie van tewerkstelling en werkloosheid 35

Bevolking en bevolkingscomponenten 36

Grensoverschrijdende samenwerking 37

Interregprogramma's 37

De bedrijvencentra in Slowakije, Tsjechië, Hongarije en Zuid-Afrika 40

Samenwerking, externe relaties en documentatie 41

Doorstroming 41

Samenwerking met andere streekontwikkelingsorganismen 43

Algemene informatievergadering 44

Voordrachten 44

Artikels 44

Organisatorische uitbouw en administratie 45

Colofon

ontwerp en lay-out

Reclame-Adviesbureau
Magenta, Brugge

drukkerij

Goekint Graphics, Oostende

verantwoordelijke uitgever

N. Vanhove, Krakkestraat 3,
8200 Sint-Andries/Brugge

Dit jaarverslag is gratis verkrijgbaar.

Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij West-Vlaanderen

Baron Ruzettelaan 33

B-8310 Assebroek/Brugge

Tel. ++32/(0)50 36 71 00

Tel. ++32/(0)50 36 31 86

E-mail: gom@gomwvl.be

Website: <http://www.gomwvl.be>